

PRIORITY PRE PROSPERITU

Európska
investičná banka | Skupina

PRIORITY PRE PROSPERITU

SPRÁVA O ČINNOSTI za rok 2024

**Európska
investičná banka** | Skupina

Správa o činnosti skupiny Európskej investičnej banky za rok 2024
Priority pre prosperitu

© Európska investičná banka, 2025.
98 – 100, boulevard Konrad Adenauer
L-2950 Luxemburg

Všetky práva vyhradené.
Všetky otázky týkajúce sa práv a udeľovania licencií treba zasielať na adresu publications@eib.org.

Viac informácií o činnostiach EIB nájdete na našom webovom sídle www.eib.org.
Kontaktovať nás môžete aj na adrese info@eib.org. Naš elektronický spravodajca je dostupný na www.eib.org/sign-up.

© Fotografie: EIB, Energy Dome, Verkor, Swappie, Matr Foods, Rim Foam, Shutterstock, GettyImages.

Vydala Európska investičná banka.
Vytlačené na papieri FSC®.

O ČOM JE TÁTO SPRÁVA

Ludia a podniky očakávajú, že Európa podporí investície do budúcnosti. Investície, ktoré zlepšujú životy. Investície, ktoré posilňujú bezpečnosť a poskytujú nové príležitosti. V roku 2024 skupina EIB predstavila strategický plán, ktorý sa zaoberá práve týmto. V rámci našich hlavných strategických priorít je naším cieľom urýchľovať zelenú transformáciu, rozvíjať technologické inovácie, posilňovať bezpečnosť a obranu a podporovať regionálnu súdržnosť a sociálnu infraštruktúru. Naš záväzok v oblasti medzinárodného rozvoja a integrácie kapitálových trhov zabezpečuje silnú globálnu prítomnosť Európy. **Naše priority podporujú rast, prosperitu a technologický a sociálny pokrok v jednotlivých členských štátoch, v celej Európskej únii a na celom svete.** Sú v súlade s programom európskych lídrov v oblasti konkurencieschopnosti, strategickej autonómie a hospodárskej bezpečnosti. Naša práca v týchto oblastiach prispieva k silnému hlasu Európy na celom svete a pomáha riešiť súčasné geopolitické výzvy. Táto správa predstavuje projekty, ktoré zhmotňujú našu prácu v každej z týchto priorít.

OBSAH

2 Hlavné údaje za rok 2024, úverová činnosť a údaje o vplyve

4 Skupina EIB vo vašej krajine

6 EIB vo vašom svete

9 Naše hlavné strategické priority

1. Opatrenia v oblasti klímy

- 12 Nemecko: Energia z dobrej zeme
- 13 Nemecko: Sieť pre zelené srdce
- 14 Francúzsko: Gigapomoc pre batérie
- 16 Taliansko: Kupola obnoviteľných zdrojov energie
- 18 Poľsko: Konečne v bezpečí

2. Digitalizácia a technologické inovácie

- 22 Belgicko: Nie je potrebná žiadna maska na spanie
- 23 Fínsko: Technológia bez dátumu expirácie
- 24 Nemecko: Diaľkovo riadená jazda
- 25 Taliansko: Elektrifikujúca budúcnosť
- 26 Španielsko: Iskrivý vývoj motocyklov
- 27 Rakúsko: Zelené riešenie pre oceľ
- 28 Španielsko a Švédsko: Vlňa inovácií
- 29 Poľsko: Svetelný skok
- 30 Francúzsko: Prispôsobiteľné protilátky

3. Bezpečnosť a obrana

- 34 Dánsko: Premena Esbjergu

4. Moderná politika súdržnosti

- 38 Taliansko: Ťažké rozhodnutie
- 39 Rumunsko: Transformácia striech
- 40 Slovinsko: Rozširovanie zelenej energie
- 41 Poľsko: Trať k moru

5. Sociálna infraštruktúra

- 44 Cyprus: Priestor na rast
- 45 Rakúsko: Veľa priestoru na prenájom
- 46 Česko: Ostravský prídavok
- 47 Taliansko: Žiadny oxymoron

6. Poľnohospodárstvo a biohospodárstvo

- 50 Grécko: Rezervoár odolnosti
- 51 Španielsko: Olej rôzneho pôvodu
- 52 Dánsko: Mleté mäso z mycélia
- 54 Nemecko: Modernizácia mliekárne
- 55 Nemecko: Chutné riešenie

7. Globálne investície s veľkým vplyvom

- 58 Bosna a Hercegovina: Prúd tečúci do budúcnosti
- 62 Albánsko: Na trati
- 63 Ukrajina: Všetci si vzájomne pomáhame
- 64 Južná Afrika, Mozambik, Taiwan: Kapitál pomáha veci realizovať
- 65 Mauritánia: Budúcnosť diverzity

8. Únia kapitálových trhov

- 68 Španielsko a Francúzsko: Platformy pre kapitál

72 Odkiaľ pochádzajú finančné zdroje

74 Správa a riadenie

75 Hlavné údaje z operačného plánu skupiny na roky 2025 – 2027

HLAVNÉ ÚDAJE ZA ROK 2024

**SKUPINA EIB
V ROKU 2024**

**88,8 mld.
EUR**

**EURÓPSKA
INVESTIČNÁ BANKA
V ROKU 2024**

**68,2 mld. EUR
v EÚ**

**8,4 mld. EUR
mimo EÚ**

**EURÓPSKY
INVESTIČNÝ FOND
V ROKU 2024**

**14,4 mld.
EUR**

Európsky investičný fond (EIF), ktorý je súčasťou skupiny EIB, sa špecializuje na rizikové financovanie na podporu mikropodnikov a malých a stredných podnikov a stimuluje rast a inovácie v Európe. Poskytuje financovanie a odborné znalosti pre zdravé, udržateľné investície a záručné operácie. Medzi akcionárov EIF patrí EIB, Európska komisia, verejné a súkromné banky a finančné inštitúcie.

VPLYV EIB

238 500
ha

Zalesňovanie a obnova
lesa

854 000

Noví účastníci siete 5G

368 000

Študenti vo vzdelávacích
zariadeniach
využívajúcich financovanie

20 964
MWh

Kapacita výroby elektrickej
energie z obnoviteľných zdrojov
energie

100 400

Bytové jednotky s lepšou
energetickou
hospodárnosťou

14,7 milióna

Domácnosti, ktoré môžu
byť napojené na elektrinu

107 370 km

Vybudované/
zmodernizované
elektrické vedenia

7,2 milióna

Nainštalované
inteligentné merače
energie

14,9 milióna

Ľudia s lepšími
zdravotníckymi službami

67,5 milióna

Ľudia s lepšou
komunálnou/regiónálnou
infraštruktúrou

305 miliónov

Ďalšie cesty cestujúcich
verejnou dopravou

19 800

Vybudované alebo zrekonštruované
jednotky sociálneho alebo finančne
dostupného bývania

2,5 milióna

Ľudia s novými
systémami zberu odpadu

5,9 milióna

Ľudia s lepšími
hygienickými
podmienkami

13,7 milióna

Ľudia s bezpečnejšou
pitnou vodou

2 milióny

Ľudia čiaci nižšiemu
riziku záplav

49

Vypustené satelity

1,5 milióna

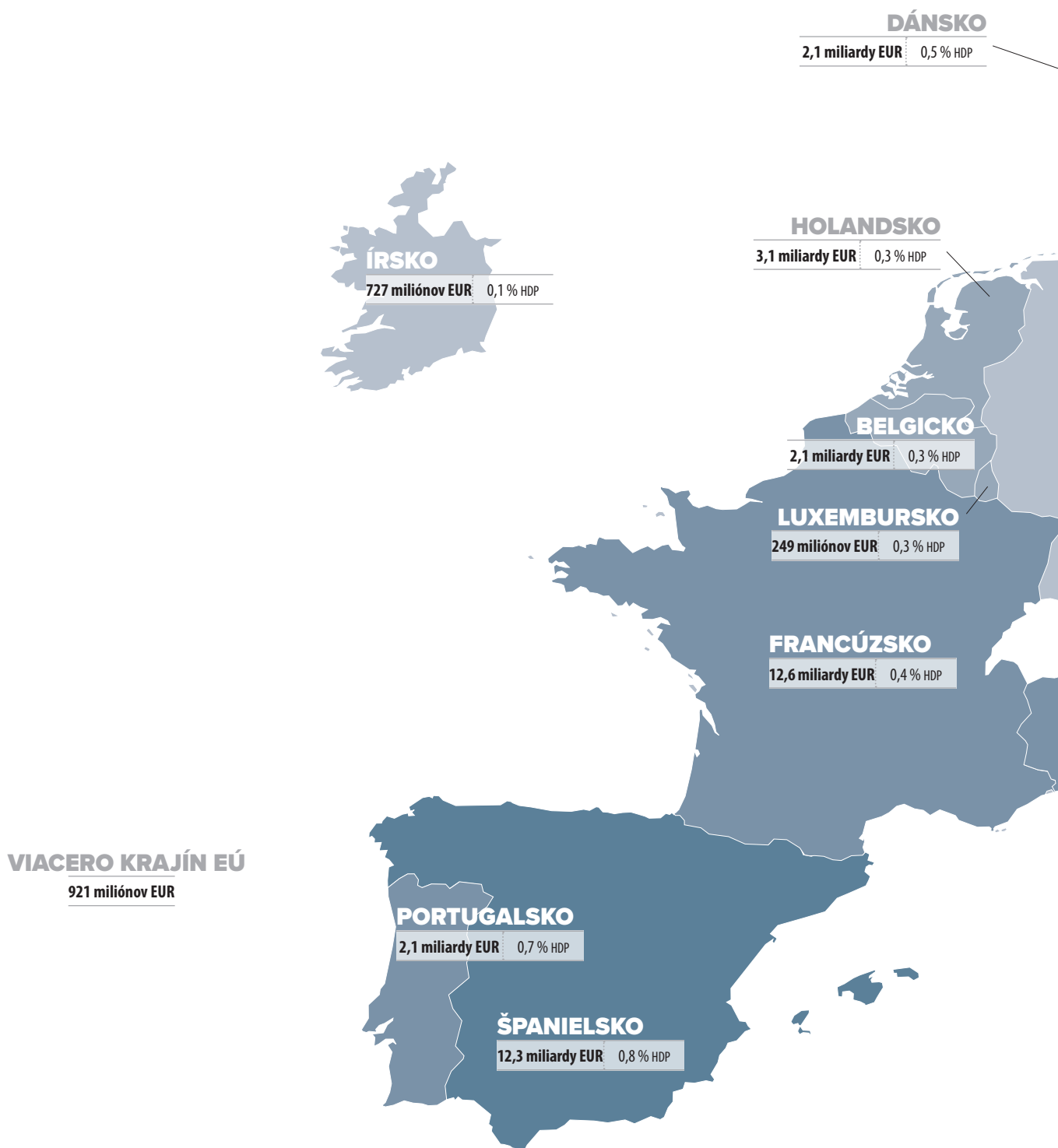
Nové pracovné miesta
vytvorené do roku 2028

1,1 %

Vplyv na HDP EÚ do roku 2028

Očakávané výsledky nových
operácií podpísaných v roku 2024.
Žiadne číselné údaje neboli predme-
tom auditu a všetky sú predbežné.

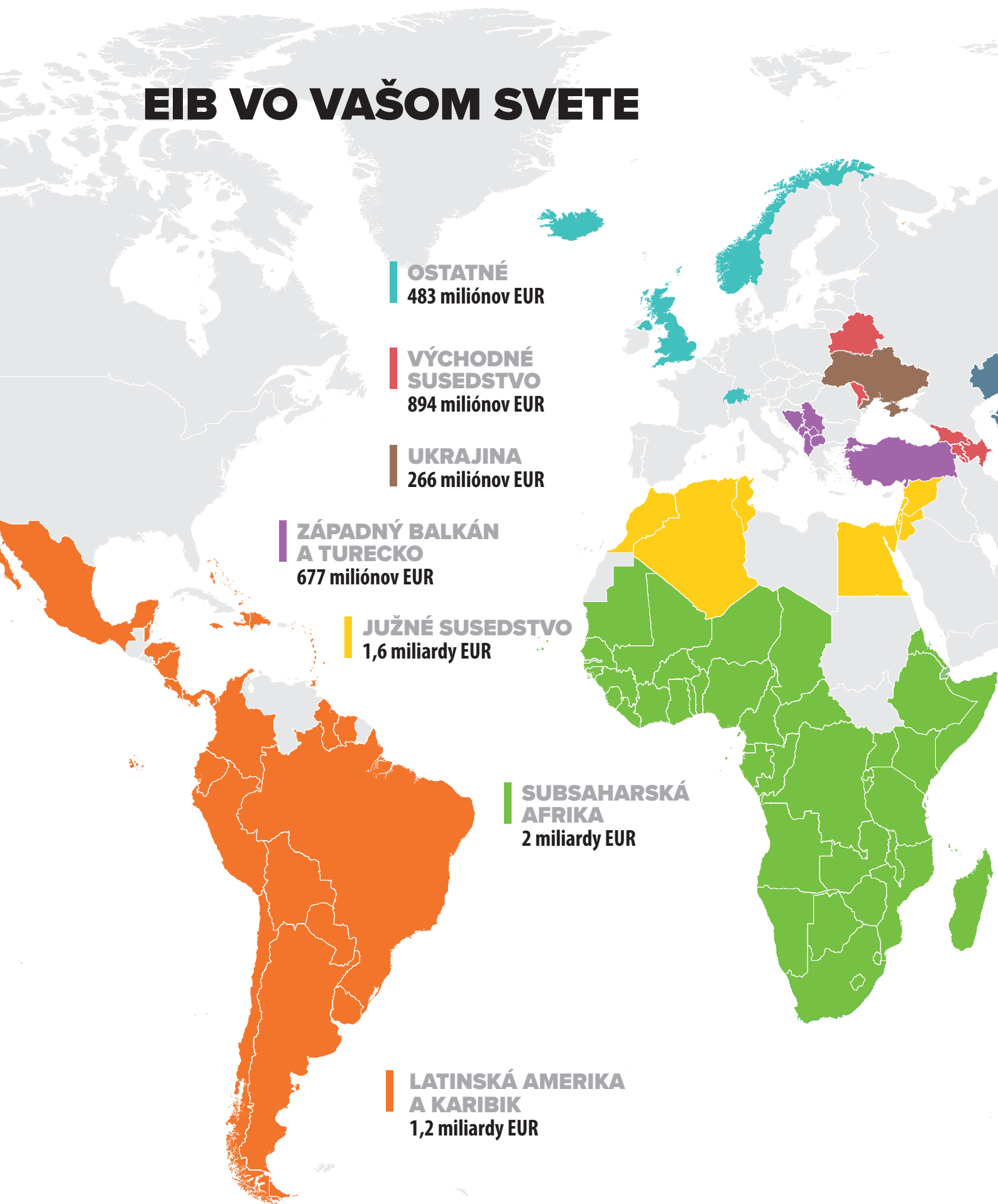
SKUPINA EIB VO VAŠEJ KRAJINE

Tmavšie farby znamenajú vyššie investície ako percento HDP.

EIB VO VAŠOM SVETE

**MIMO EÚ
SPOLU
8,4 miliardy EUR**

**ÁZIA
1,3 miliardy EUR**

Európska investičná banka nepotvrďuje, neakceptuje ani nehodnotí právny stav žiadneho územia, hranice, farby, pomenovania ani informácie zobrazené na tejto mape.

Po uložení sankcií EÚ proti Sýrii v novembri 2011 EIB pozastavila všetky platby z pôžičiek a poradenskú činnosť v krajine. EIB je však súčasťou hlavnej skupiny darcov v Sýrii, ktorá monitoruje situáciu pod spoločným vedením EÚ a OSN.

NAŠE HLAVNÉ STRATEGICKÉ PRIORITY

50,7
miliardy
EUR

Poloha gigatovárne spoločnosti Verkor neďaleko mesta Dunkerque uľahčuje dovoz surovín a vývoz jej batérií.

OPATRENIA V OBLASTI KLÍMY

“

Rozširovanie vznikajúcich čistých technológií je jednou z najnaliehavejších výziev, ktorým Európa v súčasnosti čelí. Inovácie v oblasti čistých technológií napredujú nevídaným tempom, ale pretavenie prelomových objavov do škálovateľných riešení pripravených na trh, najmä prostredníctvom demonstrácií, ktoré sú prvé svojho druhu, zostáva obrovskou a kapitálovo náročnou úlohou. Tieto priekopnícke projekty sú často spojené s vysokými rizikami, preto je na prekonanie týchto prekážok nevyhnutné vytvárať silné partnerstvá medzi verejným a súkromným sektorom. Sme odhodlaní vyplniť túto kritickú medzeru vo financovaní spoločností v rastovej fáze a katalyzovať partnerstvá s vplyvom s cieľom urýchliť zavádzanie transformačných technológií. Podporou najslubnejších európskych podnikov v oblasti čistých technológií sa snažíme urýchliť našu energetickú transformáciu, podporiť hospodársku odolnosť a zabezpečiť postavenie Európy v globálnom čistom hospodárstve. ”

Irene Gálvezová Verdúová, vedúca oddelenia vlastného imania v čistých technológiách a rastového kapitálu Riaditeľstvo pre operácie EIB

“

Financovanie odolnej, zelenej infraštruktúry je dôležitejšie ako kedykoľvek predtým kvôli desivým novým ničivým búrkam, suchám a intenzívnym dažďom. Európska investičná banka je v privilegovanom postavení, pretože môže vo veľkej miere prispieť podporou vládnych politík a prilákaním významného objemu súkromného kapitálu na financovanie opatrení v oblasti klímy. Som presvedčený, že ako klimatická banka EÚ môžeme byť čoraz agilnejší v našom konaní, robiť viac a zachovať si jasné, dlhodobé politické smerovanie, ktoré dokonale dopĺňa všetky ostatné strategické priority. ”

Dirk Roos, vedúci oddelenia programov pre energetickú transformáciu, Riaditeľstvo pre projekty EIB

ENERGIA Z DOBREJ ZEME

V Nemecku prebiehajú vrty na získavanie tepla a energie z podpovrchových hornín, čo je inovatívne riešenie, ktoré nie je závislé od zásobníkov vody

Daniel Mölk najskôr v prvých rokoch po roku 2000 pracoval v bavorskom meste Geretsried na projekte spočívajúcom v hľadaní zásobníkov horúcej podpovrchovej vody v rámci plánu miestnej energetickej spoločnosti zameraného na výrobu hydrotermálnej energie. Vodu nenašli, ale Mölk a jeho tím sa o zemi a skalných útvaroch v okolí mesta naučili takmer všetko, čo sa dalo. To položilo základy pre priekopnícky geotermálny projekt na tom istom mieste o 13 rokov neskôr.

Projekty geotermálnej energie väčšinou zahŕňajú získavanie tepla z podpovrchových zásobníkov vody alebo pary prostredníctvom vrtov. V Geretsriede a na mnohých ďalších miestach však podzemná voda nie je dostupná ani prístupná. Mölk, generálny riaditeľ spoločnosti Eavor Germany, dcérskej spoločnosti kanadskej spoločnosti Eavor, preto vrta hlboko do zeme a získava teplo zo samotnej horniny.

V Geretsriede sa buduje prvá komerčná slučka Eavor-Loop s pomocou grantu z Inovačného fondu EÚ vo výške 91,6 milióna EUR a financovania Európskej investičnej banky v objeme 45 miliónov EUR. Je to inovácia, ktorá zabezpečí čisté teplo a elektrinu z obnoviteľných zdrojov pre 30 000 domácností v regióne.

Tento systém sa podobá na obrovský podzemný radiátor. Technici spoločnosti Eavor vyvrtajú dva vertikálne vrty do hĺbky 4 500 až 5 000 metrov. Potom vyvrtajú 12 párov horizontálnych bočných kanálov dlhých 3 000 až 3 500 metrov od základne každého vrtu, čo predstavuje celkovo približne 80 km vrtov na jednu slučku. (Systém v Geretsriede bude mať štyri takéto slučky.) Obrovský radiátor sa potom napustí čistou vodou. Čerpadlo začne prečerpávať vodu. Keď je čerpadlo vypnuté, systém ďalej funguje prirodzene na princípe „termosifónu“. To znamená, že voda v spodnej časti systému je ohrievaná podzemnou horninou prostredníctvom vodivosti a prirodzene stúpa k povrchu, kde sa môže priamo využívať na diaľkové vykurovanie alebo na výrobu energie. Tento systém produkuje menej skleníkových plynov ako bežné geotermálne systémy, pretože nie je potrebné opätovne vstrekovať nové kvapaliny a rozsiahle používanie čerpadiel nie je potrebné.

Prvá slučka projektu Geretsried Eavor-Loop má byť nasadená do prevádzky do konca roka 2024. Očakáva sa, že všetky štyri slučky budú sprevádzkované do roku 2026. Spoločnosť pracuje na druhom projekte v Hannoveri.

“ Keď je čerpadlo vypnuté, systém ďalej funguje prirodzene. ”

SIEŤ PRE ZELENÉ SRDCE

Modernizácia siete v Durínsku s cieľom odstrániť prekážky na ceste k dekarbonizácii

Na zníženie emisií CO₂ a posilnenie svojej energetickej bezpečnosti Európa investuje veľké finančné prostriedky do energie z obnoviteľných zdrojov, ako je veterná alebo slnečná energia. Nepravidelné dodávky elektrickej energie zo slnečného žiarenia a vetra, ktoré závisia od počasia, však sťažujú prevádzkovateľom sietí predvídanie a riadenie ponuky elektrickej energie a dopytu po nej. Závislosť na obnoviteľných zdrojoch energie môže tiež sťažiť udržiavanie stabilnej elektrickej frekvencie v sieťach. Pre ich stabilitu to predstavuje riziko, pretože systém je menej odolný voči náhlym rušivým vplyvom, ako je strata veľkého generátora alebo náhly pokles vetra.

Spoločnosť TEAG, ktorá je prevádzkovateľom distribučnej siete v nemeckom regióne Durínsko, je jednou z mnohých sieťových spoločností v Európe, ktoré v súčasnosti investujú do riešenia týchto problémov na ceste k dekarbonizácii. Durínsko, ktoré je pre svoje husté lesy známe ako „zelené srdce Nemecka“, vyrába viac ako 57 % elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov, z toho 22,4 % z vetra.

V apríli 2024 podpísala spoločnosť TEAG s Európskou investičnou bankou pôžičku vo výške 400 miliónov EUR v rámci plánu Európskej únie REPowerEU, ktorá má pomôcť financovať investičný program v sume 600 miliónov EUR na modernizáciu jej rozsiahlej regionálnej siete. Obsluhuje 620 obcí, z ktorých mnohé sú malé, len s 10 000 až 20 000 obyvateľmi. Vďaka pôžičke bude môcť spoločnosť TEAG zdvojnásobiť svoje investície do elektrickej siete a zamestnať minimálne 300 ďalších zamestnancov.

“**Očakávame obrovský nárast potreby obnoviteľných zdrojov.**”

„Očakávame obrovský nárast potreby obnoviteľných zdrojov energie,“ hovorí Mike Karaschinsky, divízny riaditeľ v spoločnosti TEAG. „Nemecko prešlo od veľmi centralizovaného systému založeného na uhľových a jadrových elektrárňach nachádzajúcich sa v blízkosti centier spotreby k veľmi decentralizovanému systému, v ktorom sa energia vyrába vtedy, keď sú poveternostné podmienky najpriaznivejšie. Výzvou je pochopiť, kam budú smerovať budúce toky a ktoré trasy budú najvyťaženejšie.“

Inteligentná sieť

V rámci investičného programu sa nainštalujú nové elektrické káble a vzdušné vedenia všetkých napäťových úrovní a ostatné sa vymenia. Budú sa musieť vybudovať aj rozvodne a budú potrebné moderné sieťové komponenty pre automatizovaný a digitálny dispečing. Investície sú potrebné na modernizáciu siete, aby bolo možné pripojiť viac decentralizovaných výrobcov a používateľov slnečnej a veternej energie, medzi ktorými sú aj spotrebitelia, ktorí chcú pripojiť solárne panely, tepelné čerpadlá a nástenné boxy, a tak využívať výhody digitálnej transformácie.

„S nárastom elektromobility, s autobatériami a nabíjacími systémami, ktoré môžu klásť nároky na sieť, musíme investovať do oveľa inteligentnejšej siete,“ hovorí Karaschinsky.

GIGAPOMOC PRE BATÉRIE

Francúzsky startup Verkor stavia v meste Dunkerque gigatováreň na hromadnú výrobu batériových článkov pre 300 000 elektromobilov ročne

Benoît Lemaignan a päť ďalších založilo v júli 2020 francúzsku spoločnosť na výrobu batérií Verkor. Názov startupu je inšpirovaný pohorím Vercors, ktoré sa týči nad Lemaignanovým rodným Grenoblom. Rast spoločnosti bol rovnako strmý ako svahy týchto štítov.

Spoločnosť Verkor najskôr získala počiatkových 250 miliónov EUR na svoje inovačné centrum v Grenobli a následne sa jej rýchlo podarilo získať ďalšie finančné prostriedky vrátane 650 miliónov EUR v podobe štátnych dotácií v rámci plánu France 2030, ktorého cieľom je pomôcť francúzskemu priemyslu udržať krok s dobou prostredníctvom masívnych investícií do inovatívnych technológií a zelenej transformácie. Dotácie zahŕňali 60 miliónov EUR od regiónu Hauts-de-France a 30 miliónov EUR od mesta Dunkerque.

V apríli 2024 Európska investičná banka schválila pre spoločnosť Verkor priame pôžičky vo výške 270 miliónov EUR na pomoc pri výstavbe jej gigatovárne v meste Dunkerque, a to s podporou v rámci programu InvestEU. Okrem toho banka plánuje podpísať sprostredkované pôžičky so zúčastnenými komerčnými bankami, čím by sa celkové financovanie projektu mohlo zvýšiť na 400 miliónov EUR.

Nestabilné trhy

Všetky tieto investície však so sebou nesú riziká.

„Získať miliardové kapitálové a dlhové financovanie na trhu s batériami pre elektromobily nie je pre startupy, ako je Verkor, jednoduché,“ hovorí Olivier Kueny, úverový analytik Európskej investičnej banky, ktorý na zmluve pracoval. „Dopyt po elektromobiloch a ceny surovín sú veľmi nestále a tieto megaprojekty čelia technologickým, trhovým a stavebným rizikám, ktoré spôsobujú, že štruktúrovanie financovania je pre sponzorov a veriteľov citlivou záležitosťou.“

Batérie predstavujú 30 % až 50 % nákladov na elektromobil a elektromobily sú stále drahšie ako porovnateľné vozidlá na fosílnu palivá. Výrobcovia vozidiel sa snažia znížiť náklady, aby boli elektromobily vyrobené v Európe konkurencieschopné v porovnaní s vozidlami na fosílnu palivá a elektromobilmi vyrobenými v Ázii. „Je to sektor s veľkou konkurenciou,“ hovorí Jonas Wolff, vedúci inžinier Európskej investičnej banky. „Je tu technologické riziko, pretože výrobcovia neustále posúvajú hranice, aby z článkov získali o niečo viac a mohli tak znížiť ich cenu.“

Ako posunúť hranice

Katóda, ktorá je kľúčovým komponentom lítiovo-iónovej batérie, sa napríklad skladá zo zmesi niklu, mangánu a kobaltu s trochou lítia a iných kovov. „Recept na túto zmes je patentovaný,“ hovorí Wolff.

Tieto kovy sú drahé a veľmi nestále a ich dodávateľské reťazce a ťažobné a výrobné procesy sú veľmi zložité. Trendom je znižovať množstvo drahých a nestálych kovov v zmesi s cieľom znížiť náklady a zvýšiť cenovú stabilitu. S dodávateľskými reťazcami, ktoré sa často nachádzajú mimo Európskej únie, sú spojené aj aspekty dodržiavania predpisov. „Snažíme sa o miestnu výrobu materiálu a potom o jej rozšírenie do Európy a mimo nej,“ hovorí zakladateľ Lemaignan. „Niektoré materiály budú stále pochádzať z Afriky, Južnej Ameriky a Ázie. Naše dodávky lítia však zvyčajne pochádzajú z Európy. Budeme mať určité dodávky niklu z Európy a kobaltu z Maroka. Tieto hodnotové reťazce rozvíjame spoločne so spoločnosťou Renault.“

Poloha gigatovárne neďaleko prístavu Dunkerque uľahčí dovoz surovín a vývoz hotových výrobkov do továrni spoločnosti Renault. Očakáva sa, že gigatováreň so štyrmi výrobnými linkami bude vyrábať batériové články až pre 300 000 vozidiel ročne. V rámci projektu by sa do roku 2030 malo v meste Dunkerque vytvoriť 1 500 až 2 000 pracovných miest.

“ Táto prevádzka spĺňa všetky podmienky. Ide o inovatívny európsky startup, ktorý uľahčuje zelenú transformáciu európskeho automobilového priemyslu a prispieva ku globálnej konkurencieschopnosti Európy v kľúčovom odvetví. ”

KUPOLA OBNOVITELNÝCH ZDROJOV ENERGIE

Oxid uhličitý spôsobuje zmenu klímy. Jedna talianska spoločnosť však prišla na to, ako z neho urobiť riešenie na uskladňovanie energie z obnoviteľných zdrojov – a na boj proti globálnemu otepľovaniu

V strednej časti Sardínie sa na obzore vznáša obrovský balón. Je plný oxidu uhličitého, jedného z hlavných skleníkových plynov, ktoré spôsobujú nebezpečné zmeny našej klímy. Práve plyn, ktorý spôsobuje globálne otepľovanie, by však mohol byť dôležitým faktorom v boji proti zmene klímy. Energy Dome, startup so sídlom v Miláne, používa obrovský balón, známy aj ako kupola, ako dôležitú súčasť svojej batérie CO₂.

„Obnoviteľné zdroje energie v súčasnosti preberajú vedúcu úlohu vo výrobe energie, ale má to jeden háčik – nie vždy svieti slnko a nie vždy fúka vietor,“ hovorí Paolo Cavallini, šéf spoločnosti Energy Dome. „Zároveň potrebujeme elektrinu z obnoviteľných zdrojov energie vo dne aj v noci. Potrebujeme preto dlhodobé uskladňovanie energie.“

Uskladňovanie je chýbajúcim článkom revolúcie v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Výrobcovia energie musia byť schopní uskladňovať energiu vyrobenú z vetra alebo slnka, aby ju mohli využiť v čase nízkej výroby. Inovátori skúšajú rôzne metódy. Metóda spoločnosti Energy Dome je jedna z najslubnejších. Inovácia spoločnosti dokáže uskladniť energiu až na desať hodín za polovičnú cenu v porovnaní s lítiovými batériami. „Táto výdrž je kľúčová, pretože umožňuje, aby zdroje obnoviteľnej energie nahradili fosílna palivá a predstavovali až 90 % energetického mixu Európy,“ hovorí Cavallini.

Demonštračné zariadenie spoločnosti Energy Dome, ktoré je prvé svojho druhu, je v prevádzke už dva roky. V obci Ottana na Sardínii sa buduje plnohodnotné zariadenie, ktoré dokáže na jedno vybitie vyrobiť 200 MWh elektrickej energie, čo zodpovedá 2 439 batériám Tesla Model 3 Long Range.

„Dlhodobé uskladňovanie energie je chýbajúcim článkom v realizácii energetickej transformácie,“ hovorí Cavallini, „a my veríme, že s našou technológiou môžeme túto medzeru vyplniť.“

Od negatív k pozitívam

Počas dňa využíva batéria CO₂ prebytočnú energiu z miestnej siete – zvyčajne vyrobenej zo slnka – na stlačenie a skvapalnenie oxidu uhličitého, ktorý sa uskladňuje v oceľových zásobníkoch. Využíva sa pritom schopnosť oxidu uhličitého skvapalňovať sa pod vysokým tlakom pri teplote okolia, na rozdiel od vzduchu. Pri kompresii vzniká aj teplo, ktoré sa ukladá do špeciálnych uskladňovacích jednotiek tepelnej energie. Keď je potrebná elektrina, proces sa obráti. Uskladnený kvapalný oxid uhličitý sa v uskladňovacej jednotke ohrieva, čím sa mení späť na plyn. Tento plyn sa potom vracia späť do kupoly. Skôr ako sa tam dostane, roztočí turbínu na výrobu elektriny.

„Celý proces je uzavretým cyklom, ktorý vracia do siete 75 % energie pôvodne spotrebovanej počas nabíjania,“ hovorí Cavallini. „Na rozdiel od iných elektrochemických technológií, ktoré rýchlo degradujú, môže vydržať 30 rokov bez akejkoľvek degradácie.“

Podpora zelenej transformácie Európy

V rámci boja proti zmene klímy má Európska únia ambiciózny plán prejsť do roku 2050 na uhlíkovo neutrálne hospodárstvo. Na splnenie tohto cieľa bude musieť Európa nahradiť stratenú výrobnú kapacitu na báze fosílnych palív bezemisnými zdrojmi, najmä energiou z obnoviteľných zdrojov, ako je veterná a slnečná energia.

Riešenie na uskladňovanie energie spoločnosti Energy Dome podporila Európska investičná banka a program Breakthrough Energy Catalyst založený Billom Gatesom, ktorí spolu poskytli finančné prostriedky vo výške 60 miliónov EUR. Takéto riešenia sú pre európske klimatické ciele zásadné. „Toto je inšpiratívny príklad revolučných technológií, ktorých v Európe a na celom svete potrebujeme viac,“ hovorí Alessandro Ronzoni, úverový analytik Európskej investičnej banky, ktorý pracoval na tejto zmluve. „Toto financovanie pomôže pri výstavbe zariadenia, zavádzaní technológie a mobilizácii súkromných finančných prostriedkov.“

Budúcnosť dlhodobého uskladňovania

Batérie spoločnosti Energy Dome sa výborne hodia na dosiahnutie rovnováhy medzi ponukou energie z obnoviteľných zdrojov a dopytom po energii, ako aj na poskytovanie záložného uskladnenia na niekoľko dní na stabilizáciu siete počas obdobia zlého počasia, ktoré narúšajú výrobu energie zo solárnych fotovoltických panelov.

Batérie s oxidom uhličitým sú výnimočné aj vďaka ich cenovej dostupnosti. Sú vyrobené z ekologických materiálov a hotových komponentov. Znamená to, že dokážu vyrábať elektrickú energiu za nižšiu cenu ako lítiovo-iónové batérie.

„Naše zariadenie na Sardínii je prvým plnohodnotným modulom svojho druhu a bude to modul, ktorý budeme replikovať po celom svete,“ hovorí Cavallini. „Naše kupoly možno prevádzkovať vo viacerých veľkostiach a konfiguráciách.“

“ **Dlhodobé uskladňovanie energie je chýbajúcim článkom v realizácii energetickej transformácie.** ”

KONEČNE V BEZPEČÍ

V septembri 2024 zasiahla juhozápadné Poľsko ničivá povodeň. Vodná nádrž Racibórz Dolny ochránila milióny ľudí a ukázala silu protipovodňových opatrení

Czesław Burek, wójt gminy Lubomia, sníval o budúcnosti, v ktorej by obyvatelia obce Nieboczowy mohli žiť bez neustálej hrozby povodní. Obec na juhozápade Poľska veľmi utrpela počas povodne na rieke Odra v roku 1997, ktorá bola najhoršou v histórii regiónu. Domy boli zničené, ľudia prišli o život a komunita bola zdrvená. Burek, ktorého funkcia odkazuje na jeho postavenie ako starostu skupiny vidieckych obcí, prisľúbil, že zabráni tomu, aby sa podobné tragédie opakovali. Príležitosť sa naskytla, keď sa poľská vláda rozhodla vybudovať veľkú vodnú nádrž Racibórz Dolny v údolí rieky Odra, neďaleko obce. Aby sa však projekt mohol zrealizovať, obyvatelia čelili veľkej prekážke: museli sa presťahovať. „Všade okolo nás sú potoky, a preto sa náhle povodne vyskytujú vždy, keď nás zasiahne extrémne počasie,“ hovorí Burek. „Ak by sme zostali tam, kde sme boli, znamenalo by to koniec našej dediny.“

Komunita založila obec Nowe Nieboczowy. Nová obec vyrástla len niekoľko kilometrov od pôvodnej obce. Bolo to ťažké rozhodnutie, ale keď juhozápadné Poľsko v septembri 2024 postihla katastrofálna povodeň, vyplatilo sa nám to. Dedinu tieto povodne vďaka novej mohutnej vodnej nádrži nezasiahli. Nádrž nielenže ochránila obec Nowe Nieboczowy, ale aj zmiernila následky povodní pre viac ako 2,5 milióna obyvateľov troch vojvodstiev: Sliezskeho, Dolnosliezskeho a Opolského. „Museli sme čakať takmer 19 rokov a čeliť mnohým výzvam, ale nakoniec sme našli spôsob, ako ochrániť našu komunitu a zachovať naše dedičstvo,“ hovorí Burek.

Prvý ozajstný test

Partnerstvo JASPERS financované Európskou komisiou a Európskou investičnou bankou pomáhalo pri príprave vodnej nádrže Racibórz Dolny a ďalších projektov protipovodňovej ochrany pozdĺž riek Odra a Nisa. „Nádrž funguje ako obrovský nárazník, ktorý riadi povodňové vody z riek Odra a Nisa,“ hovorí Łukasz Wyra, senior vodohospodársky inžinier Európskej investičnej banky, ktorý pracoval na projekte. „Je to kľúčová súčasť systému protipovodňovej ochrany na Odre.“

V septembri 2024 čakala nádrž náročná skúška. Región zasiahli najväčšie zaznamenané povodne, ktoré dokonca prekonal historickú povodeň z roku 1997, ktorá vo Vroclave spôsobila rozsiahle škody 600 000 obyvateľom. Búrka Boris priniesla za štyri dni päťnásobok priemerných septembrových zrážok a v južnom Poľsku spôsobila obrovské škody. Účinnosť nádrže bola natoľko pozitívne prijatá, že na Google Mapy pribudlo tisíce recenzií s podakovaním venovaným dedinám, ktoré sa kvôli jej výstavbe premiestnili. „Zachránila mesto Racibórz, odkiaľ pochádza moja mama a jej rodičia,“ píše sa v jednej recenzii. „Chcel by som podakovať bývalým obyvateľom obcí Ligota Tworkowska a Nieboczowy a 240 vysídleným rodinám.“

Protipovodňová ochrana po celom Poľsku

Nedávne povodne ukazujú, aké dôležité sú projekty riadenia povodňových rizík a prezieravosť poľskej vlády, ktorá iniciovala ambiciózne projekty protipovodňovej ochrany v ohrozených oblastiach v celej krajine, ako sú Kotlina Kłodzka, Sandomierz, Słubice, Źuławy a Węzeł Oświęcimski.

„S podporou financovania EÚ sme dokončili 119 projektov zameraných na adaptáciu na zmenu klímy vrátane investícií na zvýšenie bezpečnosti pri povodniach, zadržiavanie vody a vývoj systémov predpovedania hrozieb a záchranných systémov v Poľsku,“ hovorí Jarosław Orliński, riaditeľ z ministerstva rozvojových fondov a regionálneho rozvoja. „Ak by sa tieto investície nezrealizovali, rozsah škôd by bol obrovský, oveľa väčší, než k akému došlo.“

Čoraz častejší jav

Povodne patria k najničivejším prírodným javom a v dôsledku zmeny klímy sú čoraz častejšie a horšie. Vedci predpovedajú, že štvordňové lejaky budú najmenej dvakrát častejšie a o 7 % intenzívnejšie. Ak sa globálna teplota zvýši o 2 °C, tieto búrky by sa mohli vyskytovať približne o 50 % častejšie.

„Potrebujeme viac takýchto projektov a musíme rozšíriť a zlepšiť existujúcu infraštruktúru, pretože strácame bezpečnostné rezervy,“ hovorí Eckart Tronnier, ktorý viedol poradný tím nástroja JASPERS. „Mnohokrát tam protipovodňová infraštruktúra len tak stojí a nevyužíva sa. Až keď dôjde ku katastrofe, vidíme, aká je dôležitá pri záchrane životov a predchádzaní rozsiahlym škodám.“

V rámci novej úlohy technický poradenský tím poskytuje poľským orgánom podporu pri identifikácii a určovaní priorít nových projektov riadenia povodňových rizík.

Projekty protipovodňovej ochrany môžu zároveň mestám vdýchnuť nový život.

„Vo Vroclave sa postupne objavili reštaurácie a obchody a brehy sa premenili na zelené plochy s cyklotrasami,“ dodáva Eckart Tronnier. „Takto sa voda stala pre mesto opäť niečím pozitívnym.“

14,4
miliardy
EUR

Fínska firma Swappie predlzuje životnosť smartfónov a znižuje emisie uhlíka.

2

DIGITALIZÁCIA A TECHNOLOGICKÉ INOVÁCIE

“

Naša podpora prelomových technológií, ako je umelá inteligencia, zohráva dôležitú úlohu pri urýchľovaní vedeckých objavov, zvyšovaní produktivity a konkurencieschopnosti a transformácii obchodných modelov. Urýchľuje tiež energetickú transformáciu a zvyšuje našu bezpečnosť a obranu, napríklad prostredníctvom technológií kybernetickej bezpečnosti. ”

Antonello Locci, vedúci oddelenia inovatívnych digitálnych technológií a výrobných odvetví, Riaditeľstvo pre projekty EIB

“

Každá z týchto spoločností nielenže posúva hranice technológií, ale aj posilňuje budúcu autonómiu Európy v kritických odvetviach. ”

Yu Zhang, vedúci oddelenia špičkových technológií a digitálnych a biologických vied, Riaditeľstvo pre operácie EIB

“

Naša silná angažovanosť vo financovaní inovácií a digitalizácie podporuje úsilie Európy o zvýšenie jej konkurencieschopnosti. Naše financovanie pevných vedeckých a technologických základov a rýchleho prístupu k informáciám a digitálnym službám zvyšuje inovačnú kapacitu Európy a v konečnom dôsledku zvyšuje počet pracovných miest v Európe. ”

Christine Garburgová, vedúca oddelenia podnikov Baltského mora a severnej Európy, Riaditeľstvo pre operácie EIB

“

Inovatívne spoločnosti v oblasti zdravotníckych technológií v ranej fáze sa intenzívne zapájajú do európskych výskumných a vývojových činností, ktoré prinášajú pozitívne dôsledky v oblasti znalostí. Tieto druhy investícií riešia neuspokojené zdravotné potreby s veľkým sociálno-ekonomickým vplyvom vrátane významných zdravotných prínosov. ”

Dana Burdujová, vedúca oddelenia biologických vied a zdravia, Riaditeľstvo pre projekty EIB

NIE JE POTREBNÁ ŽIADNA MASKA NA SPANIE

Inovácia spoločnosti Nyxoah predstavuje minimalistickú liečbu obštrukčného spánkového apnoe, najčastejšej spánkovej poruchy na svete.

Spoločnosť Nyxoah pôsobiaca v oblasti zdravotníckych technológií identifikovala obštrukčné spánkové apnoe ako kritický trh vzhľadom na obrovskú potrebu pacientov a obmedzenia súčasných možností liečby. To motivovalo belgickú spoločnosť, aby vyvinula novú zdravotnícku pomôcku, ktorá túto spánkovú poruchu lieči. „Jedným z našich hlavných motivačných faktorov bola vysoká miera pacientov, ktorí vysadili liečbu založenú na tlaku v dýchacích cestách, ktorá je štandardnou liečbou prvej voľby obštrukčného spánkového apnoe,“ hovorí Olivier Taelman, generálny riaditeľ spoločnosti Nyxoah. „Táto jasná neuspokojená potreba riešenia zameraného na pacienta nás viedla k vytvoreniu minimálne invazívnej neurostimulačnej pomôcky.“

Inovatívny dizajn pomôcky Genio od spoločnosti Nyxoah by mohol byť veľkým prínosom pre približne 14 % mužov a 7 % žien, ktorí trpia stredne ťažkým až ťažkým spánkovým apnoe.

Štandardná liečba pomocou prístrojov na kontinuálny pozitívny tlak v dýchacích cestách si vyžaduje nosenie nepohodlnej masky počas celej noci. Mnohí pacienti liečbu netolerujú, pretože je pre nich nepohodlná alebo im narúša spánok. Polovica používateľov liečbu vysadí v priebehu niekoľkých rokov.

Európska investičná banka videla v spoločnosti Genio potenciál a v júli 2024 investovala 37,5 milióna EUR na podporu ďalšieho výskumu a vývoja a na rozšírenie výroby.

„Naša neurostimulačná technológia navrhnutá na zvýšenie komfortu a pokračovanie v liečbe umožní pacientom dosiahnuť vyššiu kvalitu života prostredníctvom účinného riešenia ústretového pre pacientov, ktoré rieši významnú neuspokojenú zdravotnú potrebu,“ hovorí Taelman.

Minimálne invazívna pomôcka

Obštrukčné spánkové apnoe spôsobuje, že dýchanie osoby sa opakovane zastavuje a obnovuje v dôsledku zablokovania dýchacích ciest. Často je to spôsobené kolapsom mäkkého tkaniva v hrdle. Klinické štúdie ukázali, že úmrtnosť neliečených pacientov trpiacich obštrukčným spánkovým apnoe sa časom výrazne zvyšuje. Ak sa nelieči, môže zdvojnásobiť riziko mozgovej príhody a päťnásobne zvýšiť riziko úmrtia na kardiovaskulárne ochorenia. Neliečené spánkové apnoe môže tiež spôsobovať ospalosť počas dňa a slabú koncentráciu a zvyšuje riziko vysokého krvného tlaku a cukrovky 2. typu

Počas krátko ambulantného zákroku sa pomôcka Genio implantuje pod bradu, približne 2 cm hlboko. Funguje bez externej batérie alebo viditeľných častí, čo umožňuje pohodlné a diskkrétne používanie. Najdôležitejší sval jazyka sa nazýva genioglossus a jeho nerv sa nazýva hypoglossus (podjazykový nerv). Genio stimuluje tento nerv na ľavej aj pravej strane, tesne pod bradou, čím vyvolá kontrakciu zadnej časti jazyka, ktorý sa jemne posunie dopredu. Stimuláciou tohto nervu systém zabraňuje zapadnutiu jazyka späť do hrdla, čím zabezpečuje, aby dýchacie cesty zostali otvorené počas celej noci.

TECHNOLÓGIA BEZ DÁTUMU EXSPIRÁCIE

Fínska spoločnosť Swappie inovuje renováciu smartfónov s cieľom znížiť emisie uhlíka, minimalizovať elektronický odpad a šetriť dôležité suroviny

Európania v roku 2023 kúpili 130 miliónov nových smartfónov. Emisie z výroby každého telefónu predstavovali 80 kg CO₂. Renovované smartfóny majú o 78 % nižšiu uhlíkovú stopu ako nové, ale len 25 % predtým vlastnených telefónov v Európe sa ďalej predáva. To je takmer 98 miliónov smartfónov, ktoré nie sú renovované, čo je významná premárnená príležitosť na zníženie emisií uhlíka. Fínska spoločnosť Swappie renovuje a ďalej predáva smartfóny, a tak pomáha zákazníkom znižovať ich uhlíkovú stopu a zapojiť ich do obehového hospodárstva.

Všetko sa začalo, keď sa Sami Marttinen stal obeťou podvodu.

„Na internete som si kúpil použitý telefón,“ spomína Marttinen, „ale nikdy neprišiel.“ Keď si Marttinen a jeho partner uvedomili, že takéto podvody sú bežné, videli obchodnú príležitosť. „Na druhý deň sa vo mne prebudil podnikateľ. Urobili sme si nejaký prieskum a tak vznikla spoločnosť Swappie.“

Spoločnosť, ktorú Marttinen založil, je dnes najväčšou európskou firmou na renováciu iPhonov a v 13 krajinách poskytuje služby viac ako 2 miliónom zákazníkom. „Ak budú ľudia dôverovať trhu, budú ochotnejší používať obehové výrobky,“ hovorí Marttinen. „Predĺženie životnosti smartfónu len o jeden rok zníži emisie uhlíka počas jeho životnosti o tretinu.“

Šetrenie surovinami

Európska únia každoročne vygeneruje 5 miliónov ton odpadu. Smartfóny zohrávajú v tejto problematike kľúčovú úlohu, pretože obsahujú dôležité suroviny, ako je kobalt a lítium. Ak by sa len 50 % smartfónov predaných v roku 2023 zrenovovalo alebo recyklovalo, Európa by mohla ušetriť alebo zhodnotiť 1 365 ton kobaltu a 195 ton lítia, t. j. viac ako polovicu z 380 ton, ktoré v danom roku vyťažil najväčší európsky výrobca, Portugalsko.

Európska investičná banka preto podporila spoločnosť financovaním rizikového dlhu vo výške 17 miliónov EUR v rámci Programu InvestEU. „Práca spoločnosti Swappie je v súlade s našim záväzkom k obehovému hospodárstvu a udržateľným inováciám,“ hovorí Iwona Biernatová, úverová analytička pracujúca na projekte.

Pôžičkou sa podporí výskum a vývoj spoločnosti a robotika, čo pomôže urýchliť a zvýšiť spoľahlivosť opráv iPhonov. Na to, aby sektor renovácie rástol, však chýba ďalší dôležitý prvok. Podľa Eurostatu svoje staré telefóny predáva alebo recykluje menej ako tretina Európanov, a takmer polovica ich skladuje doma. „Musíme presvedčiť ľudí, aby svoje staré smartfóny predávali,“ hovorí Marttinen.

DIAĽKOVO RIADENÁ JAZDA

Nemecký startup Vay zavádza inovatívne zdieľanie elektromobilov riadených diaľkovými vodičmi

Ked Thomas von der Ohe v roku 2017 staval v Silicon Valley samoriadiace vozidlá, všetci verili, že do troch rokov budú vozidlá bez vodiča bežne dostupné. „Toto trojročné okno sa každý rok o rok posunulo,“ hovorí von der Ohe, nemecký spoluzakladateľ a generálny riaditeľ spoločnosti Vay, ktorá sa zaoberá mobilitou bez vodiča. Potom však dostal nápad. Prečo namiesto čakania na zdokonalenie autonómnych vozidiel nezaviesť čisté a efektívne zdieľanie vozidiel použitím vozidiel riadených vodičom na diaľku? Dal výpoveď, vrátil sa do Európy a spojil svoje sily s ďalšími dvoma európskymi inžiniermi, Fabrizioom Scelsim a Bogdanom Djukičom. V Berlíne spolu založili spoločnosť Vay.

Technológia spoločnosti Vay funguje takto: Používateľ si môže privoľať vozidlo cez aplikáciu spoločnosti a vyškolený vodič na diaľku odvezie vozidlo na miesto, kde sa nachádza zákazník. Keď vozidlo príde, používateľ prevezme manuálne ovládanie a riadi ho ako bežné vozidlo. Po dokončení cesty používateľ ukončí prenájom v aplikácii, vystúpi z vozidla a vodič na diaľku sa postará o zaparkovanie alebo odvezie vozidlo k ďalšiemu zákazníkovi. Vodiči na diaľku sú úplne ponorení do jazdy. Kamerové snímače reprodujú okolie vozidla a prenášajú ho na obrazovky stanice diaľkového riadenia. Zvuky cestnej premávky, ako napríklad tiesňové vozidlá a iné výstražné signály, sa prenášajú prostredníctvom mikrofónu do slúchadiel vodiča na diaľku. „Veríme v budúcnosť, v ktorej budú ľudia a počítače spolupracovať,“ hovorí von der Ohe. „Snažíme sa o stratégiu postupného zavádzania autonómneho riadenia namiesto priameho prechodu zo 100 % riadenia človekom na 0 % riadenie človekom a 100 % riadenie počítačom.“

Spoločnosť Vay v Las Vegas

V januári 2024 spoločnosť Vay spustila svoju prvú komerčnú službu v Las Vegas, kde je v súčasnosti regulácia pre vozidlá bez vodiča menej prísna ako v Európe. Spoločnosť plánuje rozšíriť túto službu poskytovanú v Las Vegas a zaviesť ju v celej Európe. Spoločnosť Vay sa stala prvou a jedinou európskou spoločnosťou jazdiacou po verejných cestách bez bezpečnostného vodiča po tom, čo v roku 2023 dostala povolenie od mesta Hamburg na prevádzku vozidla bez vodiča. V júni 2024 spoločnosť Vay oznámila, že vytvorila partnerstvo s belgickým prevádzkovateľom zdieľaných vozidiel Poppy s cieľom zaviesť tam jazdu na diaľku. V septembri 2024 podpísala Európska investičná banka investíciu do rizikového dlhu vo výške 34 miliónov EUR, podporenú Programom InvestEU, ktorá má spoločnosti Vay pomôcť urýchliť vývoj jej služieb a technológií. „Európska investičná banka nám pomohla tým, že nám poskytla dobré podmienky financovania, aby sme mohli našu technológiu posunúť na ďalšiu úroveň,“ hovorí von der Ohe. „Pomôže nám to dostať našu technológiu na viac trhov, najmä v Európe.“

“**Veríme v budúcnosť, v ktorej budú ľudia a počítače spolupracovať.**”

ELEKTRIFIKUJÚCA BUDÚCNOSŤ

Traja talianski inžinieri menia rodinnú firmu na vývoj drôtov, ktoré znižujú emisie uhlíka a zlepšujú výkon elektromotorov

Ked tri talianski inžinieri – Filippo Veglia, Francesco Taiariol a Piero Degasperi prestali pracovať vo veľkých korporáciách, spojili sa, aby vynasli technológiu povrchovej úpravy drôtu, ktorá umožňuje výrobu udržateľného, vysoko výkonného magnetického drôtu bez rozpúšťadiel, a založili spoločnosť Tau Group na jeho výrobu. „Veľmi sme túžili vytvoriť niečo zmysluplné,“ hovorí Taiariol, generálny riaditeľ spoločnosti Tau Group. Je to veľký pokrok pre motory elektromobilov, pretože to maximalizuje ich kompaktnosť a účinnosť. To zasa umožňuje a urýchľuje prechod na elektrifikáciu a nižšie emisie uhlíka.

„Riešenie, ktoré títo chlapci vymysleli, je inovatívne, rieši vznikajúcu potrebu trhu a nedostatok dobrých riešení súčasných výrobcov,“ hovorí Alberto Casorati, úverový analytik Európskej investičnej banky, ktorý pracoval na pôžičke vo výške 20 miliónov EUR, ktorú banka poskytla spoločnosti Tau Group a ktorá bola podpísaná v novembri 2024. „Spoločnosť Tau Group identifikovala tento nový problém, ktorému čelia klienti.“ Financovanie podporované Programom InvestEU pomôže spoločnosti Tau Group rozšíriť výrobu elektrických drôtov z 2 000 ton ročne až na 12 000 ton.

Podstata elektrifikácie

Magnetický drôt je elektrický drôt s tenkou izolačnou vrstvou. Prenáša elektrickú energiu, ktorá sa v motoroch, generátoroch a transformátoroch premieňa na magnetickú alebo mechanickú energiu. Materiály používané v magnetických drôtoch sa za posledných 60 rokov napriek rýchlo sa meniacej povahe elektrických strojov veľmi nezmenili. „To viedlo k problému, pretože tieto drôty začínajú zlyhávať pri napätí 800 voltov, ktoré je pre mnohé použitia v elektromotoroch kľúčové,“ hovorí Taiariol.

Technológia DryCycle spoločnosti Tau Group spočíva v obalení magnetických drôtov silnými, pružnými technopolymérmi s lepšou chemickou odolnosťou, elektrickou izoláciou a tepelnou stabilitou. Výrobcovia automobilov a konštruktéri elektromotorov tak môžu prekonať 800-voltový limit a potenciálne dosiahnuť 1 000 voltov.

Bez rozpúšťadiel, nižšia spotreba energie a menej emisií uhlíka

Tradičné polymérové povrchové úpravy drôtov sa zvyčajne aplikujú ako tekuté nátery na báze rozpúšťadiel. Tieto rozpúšťadlá sa počas výroby odparujú, čím sa uvoľňujú škodlivé častice. Musia sa tiež spaľovať, čo spôsobuje emisie miliónov ton CO₂ z výroby drôtu na celom svete. Inovatívny prístup technológie DryCycle zabraňuje používaniu rozpúšťadiel a prísad. Nanáša veľmi tenké povlaky polyméru v jednej vrstve, čo zjednodušuje výrobu, znižuje náklady a zlepšuje výkon. Tento proces bez rozpúšťadiel spotrebuje približne o 80 % menej energie ako metódy založené na rozpúšťadlách. „Tau je o efektívnom využívaní energie,“ hovorí Taiariol.

ISKRIVÝ VÝVOJ MOTOCYKLOV

Spoločnosť Stark Future chce so svojimi elektrickými terénnymi motocyklami priniesť revolúciu do motocyklového priemyslu a podporiť inovácie, udržateľnosť a miestne hospodárstvo v Španielsku

Anton Wass objavil svoju vášeň pre motocykle, keď ako malý chlapec sledoval suseda, ako jazdí na motokrosovej motorke po jeho rodnom meste neďaleko Štokholmu. V 16 rokoch sa Wass stal spoluzakladateľom internetového obchodu zameraného na náhradné diely pre motocykle, ktorý sa stal celosvetovým lídrom. Napriek svojmu úspechu Anton stále sníval o vynájdení revolučného motocykla. „Dlhé roky som sníval o možnosti výroby elektrických motocyklov, ktoré by boli lepšie ako najlepšie benzínové motocykle,“ hovorí.

V roku 2019 preto založil spoločnosť Stark Future. Cieľom spoločnosti so sídlom v Barcelone je zmeniť motocyklový priemysel prostredníctvom elektrických motokrosových motocyklov. V roku 2021 spoločnosť uviedla na trh model Stark VARG (po švédsky „silný vlk“), najvýkonnejší terénny motocykel na svete. „V motocyklovom priemysle to bola bomba,“ hovorí Wass. „Myslím, že to bolo najúspešnejšie uvedenie na trh, aké kedy nejaká motocyklová spoločnosť zažila.“

Spoločnosť chce pokračovať v inováciách a plánuje svoje motocykle ešte zdokonaľiť. Európska investičná banka preto podporuje spoločnosť úverovým nástrojom v sume 40 miliónov EUR, ktorý bol podpísaný v septembri 2024.

Bez spojky

Batéria s kapacitou 6,5 kWh elektrického terénneho motocykla Stark Future v spojení s motorom s objímkou z karbónového vlákna má výkon až 80 koní, čo je o 30 % viac ako výkon porovnateľného motokrosového motocykla 450cc na benzínový pohon. Táto štruktúra umožňuje až šesť hodín jazdy na technických tratiach alebo dostatok energie na absolvovanie celých motokrosových pretekov, pričom nabíjanie trvá len dve hodiny.

Financovanie Európskej investičnej banky podporí úsilie spoločnosti pri vývoji nových platforiem pre elektrické motocykle a pomôže rozšíriť jej výrobnú kapacitu. Financovanie sa poskytuje v rámci Programu InvestEU, ktorý je hlavným programom Európskej únie na mobilizáciu ďalších investícií vo výške viac ako 372 miliárd EUR z finančných prostriedkov verejného a súkromného sektora na podporu politických cieľov EÚ do roku 2027.

„Podpora startupov má zásadný význam pre posilnenie konkurencieschopného trhu a udržanie znalostí v Európskej únii,“ hovorí Joanna Lisboa Tiagová, úverová analytička Európskej investičnej banky, ktorá pracovala na tejto zmluve. „Bez finančnej podpory sa trh s rizikovým kapitálom znižuje, čo znižuje počet hráčov a ochotu riskovať. Naším cieľom je vyplniť túto medzeru.“

“ Podpora startupov má zásadný význam pre posilnenie konkurencieschopného trhu a udržanie znalostí v Európskej únii. ”

ZELENÉ RIEŠENIE PRE OCEĽ

Oceľ nemôžeme prestať vyrábať, ale rakúska spoločnosť bojuje proti emisiám uhlíka tak, že investuje veľké peniaze do zelenej energie a výskumu moderných technológií

 celiarsky priemysel je zodpovedný približne za 7 % celosvetových emisií uhlíka. Európska investičná banka, ktorá je najväčším európskym investorom do opatrení v oblasti klímy, môže podporovať len také investície do ocele, ktoré sú udržateľné a inovatívne. Jednou z transakcií, ktorá splnila podmienky na získanie podpory v roku 2024, je pôžička vo výške 300 miliónov EUR schválená v júni na pomoc veľkej rakúskej oceliarskej spoločnosti Voestalpine pri výskume inovatívnych výrobkov z ocele a udržateľnej výroby.

Spoločnosť Voestalpine, jeden z najväčších výrobcov ocele v Európe, použije tieto peniaze počas štyroch rokov na výskum a vývoj procesov, ktoré využívajú menej energie, spotrebujú menej surovín a predĺžia životnosť výrobkov z ocele.

Ako si udržať náskok v oceliarskom priemysle

Viac výskumu môže pomôcť životnému prostrediu, ale je to aj hlavný spôsob, akým môže spoločnosť Voestalpine konkurovať na svetovom trhu s oceľou, hovorí Gerald Mayer, finančný riaditeľ spoločnosti. „Čelíme mimoriadne náročnému hospodárskemu prostrediu, najmä pre európske oceliarske spoločnosti,“ hovorí Mayer. „Naše inovatívne výrobky z ocele sú, našťastie, v najnáročnejších odvetviach veľmi žiadané.“

Najnovší projekt spoločnosti Voestalpine v oblasti udržateľnej ocele sa nazýva greentec. Od roku 2027 zníži emisie až o 30 % v porovnaní s úrovňou v roku 2019 tým, že vysoké pece s vysokou uhlíkovou náročnosťou čiastočne nahradí elektrickými oblúkovými pecami.

Niekedy môže Európska investičná banka rozšíriť svoju podporu pre oceliarsky priemysel nad rámec výskumu. Začiatkom roka 2024 podpísala zmluvu na sumu 314 miliónov EUR pre nový závod H2 Green Steel vo švédskom meste Boden, ktorý bude vyrábať oceľ zo železnej rudy pomocou vodíka a v dôsledku toho vyprodukuje o 95 % menej emisií uhlíka.

Pomoc regiónom, ktoré budú najviac zasiahnuté

Vďaka inováciám a investíciám je Európska únia po Číne druhým najväčším výrobcom ocele na svete. Jej výroba dosahuje takmer 180 miliónov ton ročne, čo predstavuje 11 % celosvetovej výroby v porovnaní s približne 1 miliardou ton v Číne.

Európska komisia a Európska investičná banka spolupracujú na podpore výskumu a inovácií v oblasti čistejšej ocele. Z investičných programov, ako je napríklad Horizont Európa, putovalo mnoho miliárd eur na výskum zameraný na zníženie emisií v oceliarskom a cementárskom odvetví, ako aj v iných uhlíkovo náročných odvetviach. Fond na spravodlivú transformáciu pomáha regiónom a krajinám, ktoré sú vo veľkej miere závislé od výroby ocele a ťažby uhlia a cementu, prejsť na udržateľnejšie spoločnosti a hospodárstva.

VLNA INOVÁCIÍ

Iniciatíva Európskej investičnej banky podporuje inovácie v modrom hospodárstve a presadzuje udržateľný rast vo využívaní oceánov a pokrok v oblasti morských technológií a zdrojov

Rene Hansen strávil viac ako 20 rokov prácou v rôznych odvetviach, od snowboardingu až po energiu z obnoviteľných zdrojov, a pomáhal spoločnostiam na celom svete rásť a inovovať. Po svojich zahraničných výpravách pocítil potrebu zakotviť bližšie k rodnému Nórsku. Príležitosť sa naskytla, keď ho Konrad Bergström oslovil s víziou vytvoriť elektrické lode. „Uvedomil som si, že chcem svoje úsilie zamerať na spoločnosť, ktorá si udržateľnosť naozaj cení,“ hovorí Hansen. „Mal som pocit, že je to ideálna príležitosť, ako zosúladiť prácu s mojimi hodnotami a mať skutočný vplyv.“

Spoločnosť so sídlom vo Švédsku, ktorú Bergström založil, sa snaží o revolúciu v lodiarstve tým, že hľadá spôsoby, ako urobiť lode ekologickejšími. Spoločnosť X Shore spája sklo a uhlíkové vlákno s cieľom optimalizovať hmotnosť, výkon a vplyv na životné prostredie. Výsledok: štyrikrát menej emisií CO₂ ako pri tradičných lodiach na benzínový pohon. „Výroba lodí by mala byť v harmónii s prírodou,“ hovorí Hansen.

Preto je X Shore jednou zo spoločností vybraných do programu 20 modrých šampiónov EÚ, iniciatívy Európskej investičnej banky a Európskej komisie, ktorá poskytuje bezplatnú poradenskú podporu spoločnostiam s najlepšimi modrými technológiami a riešeniami vo svojej triede, ktoré riešia výzvy modrého hospodárstva. Cieľom programu je zvýšiť ich konkurencieschopnosť a pripraviť ich na potenciálne financovanie zo strany investorov alebo Európskej investičnej banky. Do programu Modrí šampióni, ktorý bol spustený v máji 2024, boli vybrané spoločnosti z celej Európy, od podvodnej robotiky, zelených riešení pre vodnú dopravu a biorafinérií až po aplikácie satelitných údajov a veternú energiu. Zaradenie do programu je uznaním toho, že tieto spoločnosti sú priekopníkmi, ktorí vedú sektor k zelenejšej budúcnosti. Cieľom iniciatívy je podporiť udržateľné modré hospodárstvo a zdôrazniť potrebu opatrení na ochranu a obnovu oceánov pre budúce generácie.

Unikátny prístup

„Videli sme potrebu podpory na strane trhu pre rozvoj modrých technológií v Európe,“ hovorí Paulina Brzezicka, finančná poradkyňa Európskej investičnej banky, ktorá spolu s hlavnou poradkyňou Antonellou Calvia-Götzovou vytvorila program Modrí šampióni. „Uvedomili sme si, že musíme urobiť niečo nad rámec nášho bežného prístupu, niečo, čo sme nikdy predtým neurobili.“

Nový prístup používa verejnú výzvu na identifikáciu modrých technológií, ktoré by mohli mať prínos z bezplatnej poradenskej podpory, ktorá by zlepšila podnikateľské plány spoločností a pripravila by ich na potenciálne financovanie z nástroja rizikového dlhu Európskej investičnej banky alebo od iných investorov. Žiadateľmi musia byť rozširujúce sa podniky s dôveryhodnou stratégiou investícií do rastu vo výške najmenej 15 miliónov EUR v priebehu piatich rokov, pričom polovica z tejto sumy by už mala byť financovaná investormi. Musia byť dostatočne zrelé alebo takmer zrelé, aby boli oprávnené na potenciálne financovanie zo strany Európskej investičnej banky.

SVETELNÝ SKOK

Poľská spoločnosť chce vývojom svojej fotonickej technológie a infračervených detektorov podporiť európske inovácie v oblasti zariadení na každodenné používanie

V 70. rokoch 20. storočia profesor Józef Piotrowski začal hľadať najlepší materiál pre senzorické aplikácie. Na Varšavskej vojenskej technickej akadémii urobil vedecký objav, ktorý pomohol zmeniť svet infračervenej technológie. Piotrowski a jeho tím vyvinuli detektory, ktoré si už nevyžadujú chladenie tekutým dusíkom. Táto inovácia pripravila pôdu na založenie spoločnosti VIGO Photonics v roku 1987, ktorá sa odvtedy špecializuje na výrobu prístrojov pre fotoniku (technológia svetelných vln) a mikroelektroniku.

Spoločnosť VIGO Photonics, ktorú teraz vedie Józefov syn Adam Piotrowski, chce pokračovať v tradícii inovácií novou iniciatívou s názvom HyperPic. Cieľom tohto projektu je integrovať lasery a fotonické detektory do jedného malého čipu, čím sa zásadne zmení spôsob, akým komunikujeme so zariadeniami na každodenné používanie. „Predstavte si inteligentné hodinky, ktoré nielen sledujú vaše kroky, ale aj monitorujú hladinu glukózy v krvi v reálnom čase, alebo chladničku, ktorá vás upozorní, keď sa vaše jedlo pokazí,“ hovorí Filip Costa, finančný riaditeľ spoločnosti VIGO. „Toto je len pár príkladov využitia, ktoré bude mať HyperPic v spotrebnej elektronike, pri ochrane životného prostredia, v medicíne a ďalších oblastiach.“

Európska investičná banka podporuje spoločnosť VIGO Photonics sumou 21 miliónov EUR vo forme rizikového dlhu, ktorá bola podpísaná v septembri 2024. Cieľom je, aby Európa zostala na čele inovácií v oblasti fotoniky.

Detekcia neviditeľného

Spoločnosť VIGO Photonics sa špecializuje na infračervené detektory, kompletne infračervené detekčné moduly a epitaxné doštičky – výrobky určené na zachytávanie a spracúvanie infračervených signálov. Spoločnosť sa teraz snaží integrovať tieto komponenty do čipu veľkosti končeka prsta, známeho ako fotonický integrovaný obvod. Tieto obvody predstavujú v tomto odvetví ďalší veľký pokrok s významným využitím v zariadeniach na každodenné používanie a v zariadeniach pre domácnosti. Ich kompaktná veľkosť umožňuje jednoduché a pohodlné vykonávanie komplexných testov, čím sa odbúrava potreba celého laboratória.

Financovanie EÚ pomôže spoločnosti VIGO Photonics zlepšiť výkonnosť jej detektorov a modulov a napredovať vo výskume a vývoji nových detektorov.

„Na stredoeurópskom trhu je medzera vo financovaní vysoko inovatívnych, rizikových, ale prevratných technológií, ktoré môžu spôsobiť revolúciu v celých priemyselných odvetviach a z dlhodobého hľadiska ovplyvniť svetové hospodárstvo,“ hovorí Philippe Hoett, senior úverový analytik pre rizikový dlh v Európskej investičnej banke, ktorý viedol financovanie spoločnosti VIGO Photonics.

PRISPÔSOBITELNÉ PROTILÁTKY

Liečba polyklonálnymi protilátkami francúzskej firmy by mohla zastaviť biologický útok alebo ďalšiu pandémiu tým, že udrží krok s mutujúcimi vírusmi

Spoločnosť Fabentech je v mnohých aspektoch produktom epidémií. Francúzsky výrobca liekov proti smrtiacim vírusom a biotoxínom začal svoju činnosť vďaka dvom neslávne známym epidémiám: ebole a vtáčej chrípke, známej ako „mor hydiny“. Bertrand Lépine založil spoločnosť v roku 2009 s myšlienkou vyladiť technológiu, na ktorú mala licenciю spoločnosť Sanofi Pasteur a v ktorej predtým pracoval, s cieľom vytvoriť liečbu polyklonálnymi protilátkami, ktoré by neutralizovali smrteľné vírusy a toxíny lepšie ako existujúce techniky, napríklad monoklonálne terapie. Spoločnosť Sanofi Pasteur už vyvinula liečbu polyklonálnymi protilátkami, ktoré zabráňujú prenikaniu hadieho a škorpiónieho jedu do ľudských buniek. Lépine si myslel, že rovnaký prístup by sa dal použiť aj pri smrteľných chorobách.

V roku 2012 spoločnosť vykonávala klinické skúšania liečby vtáčej chrípky a v roku 2015 spolupracovala so Svetovou zdravotníckou organizáciou a Európskou agentúrou pre lieky na liečbe eboly. V roku 2017 vytvorila partnerstvo s francúzskou armádou na vývoji protilátky proti vysoko smrtiacemu biotoxínu, ktorý pochádza z rastlín. Hoci všetky spôsoby liečby boli sľubné, žiadny z nich sa na veľkom trhu nepresadil. Pred pandémiou Európa aktívne neriešila potenciálne hrozby biologických útokov alebo nových foriem infekčných chorôb. Inak k tomu pristúpili Spojené štáty americké, ktoré po útokoch z 11. septembra financovali biotechnologické startupy vyvíjajúce liečbu. „V Európe jednoducho nebola kultúra prípravy na biologické hrozby,“ hovorí Sébastien Iva, generálny riaditeľ spoločnosti Fabentech.

Potom udrrel COVID-19.

„Bola to zmena paradigmy, pretože všetky krajiny EÚ sa spolu s inštitúciami EÚ začali pripravovať na takéto druhy hrozieb,“ hovorí Iva, ktorý nastúpil do spoločnosti Fabentech v roku 2020, práve v čase vypuknutia pandémie. „Začali sa na to vyčleňovať rozpočty.“

Príprava na biologické hrozby

Jedným z týchto rozpočtov je HERA Invest, financovanie poskytované novým Úradom Európskej komisie pre pripravenosť a reakcie na núdzové zdravotné situácie (HERA). Európska komisia zriadila úrad HERA v roku 2021. Súčasťou jeho mandátu je podpora európskych spoločností a výskumu, ktoré sa zaoberajú antimikrobiálnou rezistenciou, biologickou obranou a pripravenosťou na pandémiu.

V októbri 2024 Európska investičná banka podpísala zmluvu o poskytnutí financovania rizikového dlhu pre spoločnosť Fabentech vo výške 20 miliónov EUR. Je to prvá investícia realizovaná v rámci úradu HERA. Spoločnosť Fabentech tieto peniaze použije na ďalší vývoj liečby polyklonálnymi protilátkami FabShield, ktorá vznikla na základe pôvodnej technológie spoločnosti Sanofi Pasteur, a na rozšírenie výroby terapií na liečbu rôznych patogénov, ako je vírus Nipah a sarbecovírusy, rodina vírusov, ktoré stoja za ochorením COVID-19, a rastlinné toxíny. „HERA je pre nás naozaj stabilným spojencom, ktorý nám všetkým pomôže pripraviť sa na budúce biologické hrozby, či už ide o úmyselný bioteroristický útok alebo prirodzene sa vyskytujúce epidémie či pandémie,“ hovorí Iva.

Spoločnosť Fabentech vedie konzorcium európskych univerzít a firiem e-Fabric, ktoré pracuje na liečbe sarbecovírusov, ktoré podľa Svetovej zdravotníckej organizácie predstavujú vysoké riziko vzniku ďalšej pandémie. SARS-CoV-2 – vírus, ktorý stojí za pandemiou ochorenia COVID-19 – patrí do rodiny sarbecovírusov. Konzorcium, ktoré pracuje na liečbe založenej na liečbe polyklonálnymi protilátkami spoločnosti Fabentech, získalo v januári 2024 grant vo výške 7,7 milióna EUR z programu Európskej komisie Horizont Európa.

„Boli už vybraní úradom HERA a Európskou komisiou,“ hovorí Henri- François Boedt, úverový analytik Európskej investičnej banky zodpovedný za investíciu spoločnosti Fabentech. „A vykonávajú výskum v oblasti, kde je treba veľa výskumu a značné financovanie.“

Veľký problém: COVID-19

Keď Iva v júli 2020 nastúpil do spoločnosti Fabentech, predstavenstvo spoločnosti mu povedalo, aby zameranie firmy preorientoval na vysokoprofilovú liečbu ochorenia COVID-19. Spoločnosť Fabentech s podporou z fondov EÚ rýchlo vyvinula liečbu polyklonálnymi protilátkami proti ochoreniu COVID-19 a jeho variantom s názvom FabenCOV. Bleskový vývoj vakcín proti ochoreniu COVID-19 a mutáciám vírusu do istej miery potlačil potrebu tejto liečby, hoci sa ukázalo, že sľubne neutralizuje známe varianty COVID-19.

Európe však bolo okamžite jasné, že je potrebné identifikovať ďalšie smrteľné vírusy, ktoré by mohli rýchlo prerásť do pandémie, a vytvoriť zásobu potenciálnych spôsobov liečby. Pri mnohých spôsoboch liečby ochorenia COVID-19 sa používali vysoko cieleňé monoklonálne protilátky, ktoré sa v podstate viažu na spike proteín na povrchu vírusu SARS-CoV-2 a zabraňujú mu preniknúť do buniek. Keďže však vírus mutuje, mnohé z týchto spôsobov liečby strácajú svoju účinnosť.

Spôsoby liečby polyklonálnymi protilátkami využívajú širší prístup k vírusu alebo toxínu. Identifikujú a cieľia na rôzne receptory alebo epitopy, ktoré sa nachádzajú na antigéne. Antigény sú zvyčajne proteín, lipid alebo nukleová kyselina, ktoré sa nachádzajú na povrchu vírusu alebo toxínu. Polyklonálne protilátky sa viažu na niekoľko miest (epitopov) na jednom antigéne. Väzbou na epitopy protilátky účinne neutralizujú vírus alebo toxín tým, že zablokujú jeho schopnosť preniknúť do ľudských buniek a spôsobiť infekciu alebo ochorenie. „Polyklonálne spôsoby liečby zachytia vírus naozaj zo všetkých strán a uhlov,“ hovorí Iva. „Ak vírus zmutoval, monoklonálne spôsoby liečby sa už nebudú môcť dobre prichytiť, takže nebudú veľmi účinné. Polyklonálna liečba bude stále schopná prichytiť sa na časť antigénu, a preto bude schopná neutralizovať vírus alebo toxín.“

“ HERA je pre nás naozaj stabilným spojencom, ktorý nám všetkým pomôže pripraviť sa na budúce biologické hrozby, či už ide o úmyselný bioteroristický útok alebo prirodzene sa vyskytujúce epidémie či pandémie. ”

1
miliarda
EUR

Dánsky prístav Esbjerg už zohráva dôležitú úlohu v odvetví veternej energie na mori. Teraz bude mať aj bezpečnostnú úlohu.

3

BEZPEČNOST A OBRANA

“

Hráme klúčovú úlohu pri zvyšovaní bezpečnosti a obrany Európy financovaním životne dôležitej infraštruktúry a podporou spoločností, ktoré sú hnacou silou inovácií v tomto odvetví. Investovaním do kybernetickej bezpečnosti, technológií dvojakého použitia a odolnej infraštruktúry Európska investičná banka posilňuje schopnosť Európskej únie riešiť bezpečnostné výzvy a chrániť svojich ľudí. Naše ciele financovanie umožňuje európskemu priemyslu reagovať na vyvíjajúce sa hrozby a podporovať bezpečnú a autonómnú Európu. ”

Timo Kiiha, vedúci oddelenia úverov pre verejný sektor (Rakúsko, Nemecko a severské štáty), Riaditeľstvo pre operácie EIB

PREMENA ESBJERGU

Dánsky prístav bude slúžiť vojenským plavidlám a odvetviu veternej energie na mori

Prístav Esbjerg, ktorý existuje len 156 rokov, je relatívne nový v porovnaní s mnohými inými prístavmi v Dánsku a v Európe, ktoré fungujú už stovky, dokonca tisíce rokov. Počas svojej relatívne krátkej existencie na západnom pobreží Dánska však Esbjerg prešiel viacerými premenami, aby slúžil rôznym priemyselným odvetviam – od chovu dobytka v 19. storočí cez rybolov v 20. rokoch 20. storočia až po ťažbu ropy a zemného plynu na mori v 60. a 70. rokoch 20. storočia. V súčasnosti, kedy Európa čelí novým výzvam, od dekarbonizácie až po geopolitické hrozby, Esbjerg opäť prechádza premenou.

„Túto zmenu sme začali pozorovať už pred niekoľkými rokmi,“ hovorí Dennis Pedersen, riaditeľ prístavu. „Veterné elektrárne na mori v Severnom mori sú kľúčové pre energetickú transformáciu Európy, ale na ich realizáciu musíme značne investovať do infraštruktúry.“

„V roku 2022, keď Rusko napadlo Ukrajinu, sme si uvedomili, že sa musíme starať nielen o dekarbonizáciu, ale aj o bezpečnosť Európy.“

Esbjerg už zohráva dôležitú úlohu v odvetví veternej energie na mori, kde sú dánske spoločnosti ako Vestas lídrami v tomto odvetví. Prístav, ktorý je súčasťou transeurópskej dopravnej siete a je silne napojený na železničnú a cestnú sieť, je už kľúčovým objektom pre približne 59 projektov veternej energie v Severnom mori.

Pripravený na zväčšenie...

Veterné turbíny na mori sú však čoraz väčšie. A potom ešte väčšie.

Kruhové objazdy na cestách vedúcich do prístavu už boli upravené tak, aby nimi mohli prechádzať aj veľmi dlhé vozidlá. Lopatky nových turbín v tejto známej veternej oblasti však v súčasnosti merajú viac ako 100 metrov, čo znamená, že nové turbíny majú približne dvakrát väčší priemer a výšku ako ich predchodcovia. To znamená, že sú vyššie ako veža „gherkin“ v Londýne.

Preprava a montáž takýchto masívnych konštrukcií si vyžaduje špeciálne zariadenia a veľa priestoru. Prístav Esbjerg investuje do nového terminálu s rozlohou 57 hektárov, čo je viac ako 106 futbalových ihrísk.

...a prehĺbenie

Prístav tiež prehĺbuje svoj plavebný kanál, aby mohol lepšie slúžiť potrebám bezpečnosti a obrany Európy.

Plavidlá NATO v minulosti využívali prístav na dovoz obrnených vozidiel, ako sú tanky M1 Abrams a bojové vozidlá pechoty M2 Bradley zo Spojených štátov amerických. V júni tohto roku prístav preložil viac ako 700 vozidiel 1. obrnenej bojovej brigády americkej armády a viac ako 300 položiek pre 81. strykerovú brigádu Národnej gardy armády USA v roku 2021.

Plavebný kanál v prístave je však príliš plytký na to, aby doň mohli priplávať plne naložené dopravné lode, alebo na plavbu počas odlivu.

“**Rozmach veternej energie na mori bude trvať niekoľko desaťročí.**”

Investícia s dvojakým použitím

Pre prístav Esbjerg má dvojité zameranie niekoľko výhod.

„Rozmach veternej energie na mori bude trvať niekoľko desaťročí,“ hovorí Pedersen. „Náš investičný plán nám pomôže nielen upevniť našu pozíciu v odvetví a prispieť k energetickej transformácii Európy, ale zároveň nás pripraví na to, čo sa stane potom, keď nám otvorí nové trasy do Spojených štátov amerických.“

Posilnením svojej úlohy ako dopravného uzla NATO získava prístav prístup k významným finančným prostriedkom Európskej únie a jej investičného ramena, Európskej investičnej banky. Patria sem granty z Nástroja na prepájanie Európy a od dánskej vlády a pôžička vo výške 115 miliónov EUR od Európskej investičnej banky, ktorá vyčlenila 8 miliárd EUR na podporu strategickej európskej bezpečnostnej iniciatívy Európskej únie.

Investície na bezpečnosť a obranu

Vlády EÚ chcú, aby Európska investičná banka zvýšila svoju podporu pre bezpečnosť a obranu Európy. Banka preto stanovila podporu tohto odvetvia za svoju prioritu, upravila svoje úverové kritériá a interné procesy a vyčlenila viac finančných prostriedkov. V roku 2024 spustila jednotné kontaktné miesto pre projekty v oblasti bezpečnosti a obrany, aby spoločnostiam uľahčila prístup k jej financovaniu a poradenským službám.

„Ide o jasný prípad dvojakého použitia,“ hovorí Txema Urrutia Aldama, odborník na odvetvie dopravy v Európskej investičnej banke. „V skutočnosti je to pravdepodobne prvý veľký projekt infraštruktúry s dvojakým použitím, ktorý sme podporili.“

JEDNOTNÉ KONTAKTNÉ MIESTO EIB PRE BEZPEČNOSŤ A OBRANU

V rámci svojho akčného plánu v oblasti bezpečnosti a obrany z mája 2024 zriadila skupina Európskej investičnej banky jednotné kontaktné miesto pre bezpečnosť a obranu vrátane osobitnej kancelárie pre bezpečnosť a obranu a siete šampiónov v oblasti obrany z celej skupiny EIB. Táto iniciatíva ponúka zjednodušenú finančnú podporu, odbornú pomoc a lepší prístup k financovaniu skupiny EIB pre európsky bezpečnostný a obranný sektor. Cieľom je urýchliť investície a využitie finančných prostriedkov vo výške 6 miliárd EUR, ktoré sú stále k dispozícii v rámci strategickej európskej bezpečnostnej iniciatívy (SESI), a ďalej zvýšiť podporu skupiny EIB pre bezpečnosť a obranu Európy. Zriadením jednotného kontaktného miesta pre klientov a externé zainteresované strany sa zjednodušuje a uľahčuje prístup k celej škále finančných a technických odborných znalostí skupiny EIB. Je otvorené pre každú firmu alebo inovátora so sídlom v EÚ, ktorý pôsobí v oblasti bezpečnosti a obrany. Od mája do októbra 2024 už vybavilo viac ako 200 žiadostí od potenciálnych klientov, ktorí prostredníctvom vyhradeného webového sídla žiadali o vysvetlenie definícií, oprávnenosti a podmienok financovania.

38,2
miliardy
EUR

Modernizácia
železničného spojenia
do Gdynie je
rozhodujúca pre
poľskú ekonomiku.

4

MODERNÁ POLITIKA SÚDRŽNOSTI

“ Politika súdržnosti je lepidlom, ktoré drží naše spoločnosti pohromade. Zohrávame ústrednú úlohu pri podpore súdržnosti v celej Európskej únii financovaním projektov, ktoré znižujú regionálne rozdiely, podporujú udržateľný rozvoj a posilňujú hospodársku a sociálnu integráciu. ”

Romolo Isaia, vedúci oddelenia úverov pre podniky v Slovinsku, Chorvátsku a Taliansku, Riaditeľstvo pre operácie EIB

“ Naše projekty dopravnej infraštruktúry v kohéznych regiónoch prinášajú obyvateľom nové hospodárske príležitosti. Napríklad modernizáciou železnice medzi mestami Koscierzyna a Gdyňa sa vytvorila dodatočná kapacita pre nákladnú dopravu medzi prístavom a jeho vnútrozemím. Výsledok: hospodársky rozvoj a zároveň zníženie uhlíkovej stopy a menšia závislosť od spôsobov dopravy, ktoré viac znečisťujú životné prostredie. Zlepšuje sa tým dostupnosť mestských centier pre obyvateľov prímestských a vidieckych oblastí pozdĺž trate a prispieva sa k čistej mobilite. ”

Max Jensen, vedúci oddelenia mobility, Riaditeľstvo pre projekty EIB

“ Náš príspevok k súdržnosti podporuje investície, ako je nová infraštruktúra pre kultúru a hudbu v Ostrave. Toto české mesto výrazne utrpelo prechodom na nízkouhlíkové hospodárstvo v dôsledku zatvorenia baní a útlmu ťažkého priemyslu. Podporujeme centrum kultúrneho a kreatívneho priemyslu s cieľom prispieť k diverzifikácii nového hospodárskeho rozvoja v celom Moravskosliezskom kraji. ”

Manuel Dueñas, vedúci oddelenia úverov pre verejný sektor v strednej a juhovýchodnej Európe

ŤAŽKÉ ROZHODNUTIE

Ostrov Ischia sa spamätáva z ničivého zemetrasenia a zosuvu pôdy

Zosuv pôdy v obci Casamicciola Terme na ostrove Ischia v Neapolskom zálive je stále živou spomienkou. „Okamžite bolo jasné, že došlo k nejakej tragédii,“ hovorí starosta Giosi Ferrandino. „Množstvo bahnitých trosiek, ktoré sa dostali do centra mesta, nám ukázalo rozsah zosuvu pôdy a devastáciu, ktorú na kopci spôsobil.“ Silné dažde na vrchu Epomeo v roku 2022 vyvolali zosuv pôdy, ktorý zničil domy a sťahol autá do mora, pričom si vyžiadal 12 obetí vrátane trojtýždňového dieťaťa. A to len päť rokov po zemetrasení s magnitúdou 4,0, ktoré otriaslo celou Ischiou, zabilo dve ženy a prinútilo tisíce obyvateľov k evakuácii.

Obnova po zemetrasení a zosuve pôdy je náročná úloha. „Pomáhame ostrovu Ischia a zabezpečujeme, aby talianska vláda mala v prípade potreby k dispozícii finančné prostriedky počas procesu obnovy,“ hovorí Claudia Baroneová, senior úverová analytička Európskej investičnej banky, ktorá pracovala na pôžičke vo výške 150 miliónov EUR podpísanej s talianskym ministerstvom hospodárstva a financií v novembri 2024 na obnovu verejnej infraštruktúry a súkromných budov zasiahnutých zemetrasením a povodňami. Ide o prvú tranžu finančného balíka v sume 1 miliardy EUR.

Bezpečnejšia, odolná a udržateľná obnova

Ischia je idylický ostrov známy svojimi termálnymi prameňmi, nedotknutými plážami a úchvatnou prírodou. Hrozia jej však aj zemetrasenia. Problém sa v priebehu rokov zhoršil, pretože na zakázaných alebo rizikových miestach vrátane riečnych koryt boli nezákonne postavené domy a budovy. Pôda a stromy tak ťažšie absorbujú vodu, čo vedie k povodňam. Prírodné vodné toky, ktoré by mali odvádzať vodu z pôdy, sú zablokované budovami a nevyčistené, pričom sa v nich hromadí odpad.

Obec Casamicciola Terme je obzvlášť náchylná na zosuvy pôdy. Rekonštrukcia prebieha už rok. Väčšina z 8 000 obyvateľov bude môcť svoje domovy obnoviť. Avšak 20 % z nich sa bude musieť presťahovať na iné miesto na ostrove. „Je to ťažké rozhodnutie, ale je to v záujme bezpečnosti občanov,“ hovorí Giovanni Legnini, mimoriadny zmocnenec pre obnovu po zemetrasení a poverený zmocnenec pre núdzové situácie súvisiace so zosuvom pôdy na ostrove Ischia.

Európska investičná banka ponúkla miestnym orgánom inovatívnu štúdiu, ktorá sa zaoberá klimatickými rizikami a zraniteľnosťou. V tejto štúdii, ktorá je prvá svojho druhu v Taliansku, sa tiež uvádzajú odporúčania pre udržateľné spôsoby plánovania, projektovania a realizácie rekonštrukcie. „Ischia sa obnovuje znižovaním rizík, ktoré viedli k pôvodnej katastrofe, čím sa vytvára pozitívny vplyv,“ hovorí senior inžinier Európskej investičnej banky Marco Cecchetto.

TRANSFORMÁCIA STRIECH

Logistická spoločnosť WDP vybavuje svoje sklady nabíjacími stanicami pre elektromobily a strešnými solárnymi panelmi, čím pomáha nájomcom prejsť na zelenú energiu

Warehouses de Pauw (WDP), popredná logistická realitná spoločnosť so sídlom v Belgicku, nainštalovala svoje prvé solárne panely na strechy svojich skladov v roku 2008. „Rozmery inštalácií, ktoré sme umiestňovali, boli pomerne malé a nepokrývali celú strechu,“ hovorí Charlotte De Troyerová, finančná manažérka spoločnosti WDP, ktorá vysvetľuje, že nájomcovia vtedy nespotebúvali toľko elektrickej energie. Keď však dopyt po elektrine prudko vzrástol, čiastočne aj v dôsledku energetickej krízy po ruskej invázii na Ukrajinu v roku 2022, spoločnosť WDP sa rozhodla svoju stratégiu zmeniť. „Logistické operácie sú čoraz elektrifikovanejšie, najmä doprava,“ hovorí De Troyerová. „Vzhľadom na túto transformáciu sa dopyt po elektrickej energii v nasledujúcich rokoch strojnásobí alebo zoštvornásobí.“

Na uspokojenie tohto dopytu spoločnosť WDP montuje solárne panely na celú plochu striech svojich skladov v Rumunsku, Belgicku a Holandsku. Tieto inštalácie zvýšia výrobu slnečnej energie spoločnosti WDP zo 180 MW začiatkom roka 2024 na 350 MW do roku 2027. Spoločnosť WDP tiež inštaluje vo svojich skladoch 480 nabíjajúcich staníc pre elektromobily, ktoré budú napájať kamióny prepravujúce tovar do logistických centier a z nich.

Takáto infraštruktúra je finančne náročná, preto Európska investičná banka podpísala v júli so spoločnosťou WDP pôžičku vo výške 250 miliónov EUR na financovanie projektu.

Zelenší európsky dodávateľský reťazec

Keď spoločnosť WDP vyrobí na svojich strechách zelenú energiu, predáva ju nájomcom. Hoci napájanie samotných skladov touto elektrinou vedie len k miernemu zníženiu emisií uhlíka, vplyv môže byť obrovský, ak sa použije na pohon elektrických nákladných vozidiel. „Ich kamióny prichádzajú a odchádzajú, takže ak môžeme týmto zákazníkom pomôcť elektrifikovať ich dopravu, je to dôležité,“ hovorí De Troyerová.

Projekty, ako je projekt spoločnosti WDP, zohrajú rozhodujúcu úlohu pri znižovaní emisií uhlíka v Európe a dosiahnutí nulových emisií do roku 2050. Projekt spoločnosti WDP je jedným z viacerých projektov solárnych zariadení, ktoré Európska investičná banka nedávno podpísala s logistickými spoločnosťami. David González García, vedúci inžinier pre programy energetickej transformácie v Európskej investičnej banke, súhlasí. „Výnimočnosť spočíva v tom, že využívate už využívaný pozemok, takže nezaberáte ďalšiu pôdu,“ hovorí. „Máte sklad a jednoducho naň umiestnite strešné solárne panely. Môže to tiež skutočne pomôcť elektrickej sieti.“

“ **V nastávajúcich rokoch sa dopyt po elektrine strojnásobí alebo zoštvornásobí.** ”

ROZŠIROVANIE ZELENEJ ENERGIE

Spoločnosť Elektro Ljubljana sa púšťa do modernizácie svojej siete a urýchljuje energetickú transformáciu

Elektro Ljubljana, najväčšia elektrická distribučná sieť v Slovinsku, prijala výzvu modernizovať a rozšíriť vnútroštátnu sieť, aby pomohla dosiahnuť klimatické ciele krajiny. S elektrickou infraštruktúrou, ktorá pokrýva 30,4 % územia krajiny, dodáva spoločnosť Elektro Ljubljana elektrickú energiu do každej časti stredného a juhovýchodného Slovinska. „Vďaka plánovaným investíciám umožníme rozvoj elektrickej distribučnej siete aj v odľahlých oblastiach,“ hovorí Urban Likozar, predseda predstavenstva. „Týmto spôsobom uľahčujeme hospodársky a sociálny pokrok týchto častí našej krajiny, ktoré sa inak rozvíjajú pomalšie ako mestské centrá.“

Je to dôležitý krok pre Slovinsko, ktoré dosiahlo veľký pokrok v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Vodná a slnečná energia sa čoraz viac podieľajú na výrobe elektrickej energie. Cieľom národného energetického a klimatického plánu krajiny je znížiť emisie skleníkových plynov do roku 2033 o 55 % v porovnaní s rokom 2005 a do roku 2030 dosiahnuť, aby spotreba energie z obnoviteľných zdrojov predstavovala 33 % celkovej spotreby energie.

“**Ľudia sa budú viac zapájať do riadenia svojej energetickej spotreby.**”

„Jedným z najpresvedčivejších aspektov tohto projektu je jeho úloha pri riešení naliehavej potreby Slovinska v oblasti energetickej infraštruktúry, ktorá môže integrovať obnoviteľné zdroje energie, najmä solárne fotovoltaické systémy,“ hovorí Katja Belsaková, senior úverová analytička v Európskej investičnej banke. „Rýchly nárast počtu fotovoltaických inštalácií vytvára obrovský tlak na sieť, čo spôsobuje oneskorenia a zamietnutia v regiónoch s preťaženou infraštruktúrou.“

Platí to najmä v odľahlých oblastiach. V septembri 2024 podpísala Európska investičná banka pre spoločnosť Elektro Ljubljana pôžičku vo výške 50 miliónov EUR na rozšírenie a modernizáciu distribučnej siete v strednej a juhovýchodnej časti krajiny.

Podpora energie z obnoviteľných zdrojov

Spoločnosť Elektro Ljubljana zmodernizuje vzdušné vedenia, nainštaluje podzemné káble a zrekonštruje transformátory a rozvodne. Zariadenia ako inteligentné merače, nabíjacie stanice pre elektromobily a tepelné čerpadlá budú lepšie riadiť energetické potreby prostredníctvom čistej energie a digitálnych nástrojov. „Ľudia sa začnú viac podieľať na riadení svojej spotreby energie a zosúladiu svoju každodennú spotrebu s klimatickými cieľmi,“ hovorí Belsaková. „Toto prepojenie medzi zlepšovaním miestnej infraštruktúry a globálnymi klimatickými cieľmi je praktickým a inšpiratívnym krokom smerom k udržateľnému rozvoju.“

Tento projekt pomôže Slovinsku prejsť na čistejšiu energiu, znížiť vplyv na životné prostredie a uľahčiť využívanie elektrickej energie v doprave, priemysle a iných odvetviach. Slovinská elektrická sieť bude spoľahlivejšia a efektívnejšia, pričom ceny elektriny zostanú dostupné. Projektom sa podporí aj hospodárska a sociálna súdržnosť tým, že sa zabezpečí rovnaký prístup k modernej energetickej infraštruktúre v celom Slovinsku.

TRAŤ K MORU

Poľská spoločnosť modernizuje a elektrifikuje 90-kilometrovú železničnú trať, čím posilňuje nákladnú dopravu do mesta Gdynia a osobnú dopravu do prístavu a širšieho regiónu

Aleksandra Merchelová-Koterová vyrastala na príbehoch o práci svojho otca a starého otca na železnici. „Vlaky mám v krvi už od detstva,“ hovorí. Rozhodla sa preto ísť v ich šľapajách a získala titul inžinierky železničných tratí na Technickej univerzite v Gdansku. Dnes sa ako projektová riaditeľka v spoločnosti PKP Polskie Linie Kolejowe usiluje o zlepšenie a prepojenie poľskej železničnej siete. Už viac ako desať rokov pracuje Merchelová-Koterová na projekte, ktorý je jej srdcu blízky a je blízky aj jej domovu, a tým je modernizácia 90-kilometrovej trate 201 spájajúcej mestá Koscierzyna a Gdynia v severnom Poľsku. Cieľom tohto projektu je pridať druhú koľaj a elektrifikovať trať, čím sa zlepší nákladná doprava do rušného prístavu v meste Gdynia. Tieto zmeny tiež pomôžu znížiť preťaženie na paralelných trasách a zlepšiť dopravu pre miestnych obyvateľov. „Trať bola postavená v 20. rokoch 20. storočia a pôvodne bola plánovaná ako dvojkoľajová,“ vysvetľuje Merchelová-Koterová. „Dnes obnovujeme jeho pôvodný účel.“

Európska investičná banka podporuje projekt pôžičkou v sume 480 miliónov EUR, ktorá bola podpísaná v júli 2024. Projekt je kľúčovou fázou viacstupňovej modernizácie železnice, ktorá spája Bydgoszcz s oblasťou s tromi mestami, do ktorej patria Gdansk, Sopot a Gdynia.

Životne dôležitá trať pre severné Poľsko

Modernizácia trate 201 umožní premávať väčšiemu počtu vlakov vyššou rýchlosťou. Je to možné vďaka dvojkoľajovej trati, ktorá pridáva druhú koľaj paralelne k existujúcej koľaji, čo umožňuje vlakom jazdiť v oboch smeroch súčasne. „Dobré spojenie s prístavom Gdynia je kľúčové nielen pre región, ale aj pre celý národ,“ hovorí Merchelová-Koterová.

“**Stabilné spojenie s prístavom Gdynia je dôležité... pre celý národ.**”

Pôžička Európskej investičnej banky umožní spoločnosti PKP Polskie Linie Kolejowe pokračovať v tomto ambicióznom projekte. Táto investícia pomôže spoločnosti vybudovať nové stanice a zmodernizovať existujúce a uľahčí budúce nasadenie európskeho systému riadenia vlakov – štandardizovaného železničného signalizačného systému, ktorého cieľom je zvýšiť bezpečnosť, interoperabilitu a efektívnosť európskych železníc. „Projekt motivuje viac ľudí cestovať vlakom a presúva nákladnú dopravu z ciest na železnici,“ hovorí Adam Gephard, úverový analytik Európskej investičnej banky, ktorý na zmluve pracoval. „Keďže sa realizuje v menej rozvinutých oblastiach, pomôže podporiť regionálny rozvoj a poskytne lepší prístup k udržateľnej doprave.“

8,7
miliardy
EUR

Po zatvorení jej banského priemyslu mala Ostrava problém nájsť novú identitu. Nový mestský projekt zahŕňa kultúrne dedičstvo českého mesta a zároveň hľadá na budúcnosť.

5

SOCIÁLNA INFRAŠTRUKTÚRA

“ Každý rok budujeme odolné mestá pre budúce generácie, staviame sociálne a cenovo dostupné bývanie a poskytujeme trvalo udržateľné mestské služby. Úzko spolupracujeme s našimi partnermi z bankového sektora na strategických investíciách do kľúčovej infraštruktúry, zdravotníctva, vzdelávania a bývania v celej Európe. Som hrdá na to, ako sa naša práca premieta do projektov, ktoré vytvárajú hospodársky rast, pracovné miesta a pokrok v prospech všetkých Európanov. ”

Gemma Felicianiová, vedúca finančných inštitúcií, Riaditeľstvo pre operácie EIB

“ Investovať do vzdelania našich detí – inými slovami do našej budúcnosti – je jedinečná príležitosť, ako prekonávať výzvy pre našu prosperitu a slobodu. Banka zohráva zásadnú úlohu v podpore vzdelávania na všetkých úrovniach a zlepšovaní zručností európskych študentov. Vidíme čoraz väčšiu potrebu investovať do vyššieho vzdelávania, najmä ubytovania pre študentov, aby študenti zo znevýhodnených sociálno-ekonomických prostredí mali možnosť pokračovať vo vzdelávaní a naplno rozvinúť svoj talent. ”

Patricia Castellarnauová, vedúca pre vzdelávanie a verejný výskum, Riaditeľstvo pre projekty EIB

PRIESTOR NA RAST

Študenti na Cypre majú ťažkosti nájsť si cenovo dostupné bývanie. Univerzita a obec budujú udržateľné ubytovanie, aby vyriešili tento problém

Konstantinos Karseras sa chcel presťahovať do Limassolu a začať študovať multimediálne a grafické umenie na Cyperskej technickej univerzite. No pre obmedzenia pohybu počas pandémie COVID-19 bol nútený svoj plán prerušiť. V roku 2022, keď univerzita znova otvorila svoje dvere, sa Konstantinos stretol s nečakanou výzvou – nájsť si ubytovanie v Limassole. „Tri mesiace som každý deň dochádzal z Pafosu do Limassolu, ak som chcel byť na prednáškach a pokračovať v štúdiu,“ hovorí. „Musel som to robiť, lebo tam nebolo k dispozícii mnoho bytov alebo boli pre nás študentov finančne nedostupné.“

Po mesiacoch hľadania sa Konstantinosovi nakoniec podarilo nájsť bývanie. Stovky študentov, ktorí sa každý rok prihlásia na univerzitu, sa však stretávajú s rovnakým problémom. Preto sa Cyperská technická univerzita rozhodla postaviť cenovo dostupné ubytovanie pre študentov a zmodernizovať svoj kampusy v mestách Pafos a Limassol. V rámci projektu sa poskytne viac ako 700 novým študentom bývanie a rozšíri sa akademické, výskumné a športové vybavenie univerzity. „Vďaka tejto iniciatíve budeme môcť ubytovať jednu tretinu našich vysokoškolských študentov, čím dosiahneme najvyššiu dostupnosť študentského internátu spomedzi univerzít na Cypre,“ hovorí Panayiotis Zaphiris, rektor univerzity.

Európska investičná banka podpísala v roku 2024 zmluvu na pôžičku vo výške 125 miliónov EUR na pomoc univerzite a mestu Pafos s ich ambicióznymi projektmi a s cieľom zabezpečiť, aby bolo plánované študentské ubytovanie trvalo udržateľné a spĺňalo najvyššie štandardy.

„Študenti sú veľmi spokojní,“ vraví Karseras, ktorý teraz pôsobí ako zástupca študentov v rade univerzity, aby pomáhal ostatným, ktorí čelia podobnej výzve. „To, že univerzita poskytuje ubytovanie aj vzdelanie, je dnes jeden z najlákavejších aspektov vysokoškolského štúdia.“

Bývanie pre študentov na celom kontinente

V roku 2024 investoval Európsky investičný fond viac ako 50 miliónov EUR do podpory rozvoja bývania pre študentov v strednej a východnej Európe. Európska investičná banka financovala ďalšie veľké projekty bývania pre študentov, čo podčiarkuje rastúci význam tohto problému. Medzi tieto projekty patrí:

- výstavba a renovácia administratívnych, akademických a výskumných zariadení, ako aj nové ubytovacie možnosti pre študentov na Univerzite Camerino v Taliansku;
- modernizácia Lekárskej a farmaceutickej univerzity Grigorea T. Popa v meste Iasi v Rumunsku, spolu s výstavbou nového ubytovania pre študentov a výskumných zariadení;
- renovácia, rozšírenie a výstavba vzdelávacích zariadení v regióne Katalánsko v Španielsku;
- výstavba a renovácia stredných škôl v regióne Rhône vo Francúzsku.

VEĽA PRIESTORU NA PRENÁJOM

Stará viedenská štvrť Nordbahnhof ukazuje, prečo je Rakúsko na čele v cenovo dostupnom bývaní

V nevyužívanom nákladnom depe s rozlohou 85 hektárov spojenom s viedenskou starou zbúranou železničnou stanicou Sever vzniká jeden z najväčších projektov v oblasti mestskej obnovy v strednej Európe. V novej obytnej časti sa nachádzajú kancelárie, reštaurácie, zelené plochy, kongresové centrum a verejné parkovisko, všetko napájané výhradne vlastnými solárnymi panelmi, ako aj tisíce nových bytov postavených v okolí 10-hektárového parku, ktorý zostal prázdny ako mestská „divočina“. V mnohých mestách by byty v takýchto novo vytvorených zónach na vysokej úrovni boli pre ľudí s priemernou mzdou nedostupné. Pre bežných Viedencanov je však veľké percento nových rezidiencií v obnovenej štvrti Nordbahnhof cenovo dostupných. „Naozaj oceňujem život v nádhernej a centrálnej obytnej časti s množstvom pokoja a pôvabu,“ hovorí Nathalie Stevanovicová, ktorá žije v byte patriacom Österreichisches Volkswohnungswerk (ÖVW), dcérskej spoločnosti rakúskej banky Erste Bank a jednému z najväčších prenajímateľov v meste, v zástavbe, ktorú čiastočne financovala Európska investičná banka. „Štvrť je mimoriadne príťažlivá pre mladšiu generáciu.“

Dostupnosť cenovo prijateľného bývania vo Viedni a ďalších rakúskych mestách je výsledkom starostlivo navrhnutého systému, v rámci ktorého si takmer polovica populácie radšej prenajíma ako vlastní svoj vlastný domov. Vo Viedni predstavuje podiel nájomníkov až 75 %.

Rakúsky recept

Ústrednou časťou rakúskeho prístupu je myšlienka bytových združení s obmedzeným ziskom, ktoré poskytujú nájomné bývanie za cenu nižšiu zvyčajne o 25 % ako je trhová hodnota. Dva ďalšie faktory prispievajúce k úspechu bývania v Rakúsku sú prístup k cenovo dostupným pozemkom a stabilná štruktúra financovania. Developeri získajú prístup k najlepším pozemkom, často z upravených verejných priestorov, ako sú bývalé železničné depá, výmenou za to, že až 75 % svojich projektov vyčlenia na cenovo dostupné bývanie. Zabezpečí sa tak stály prísun cenovo dostupných jednotiek v novo rozvinutých zónach. Dlhodobé úvery s pevnou úrokovou sadzbou, ako tie poskytované Európskou investičnou bankou za výhodné sadzby, zároveň poskytujú finančnú stabilitu potrebnú na udržanie nízkych nájomov. „Náš spoločný cieľ je poskytovať cenovo dostupné bývanie,“ hovorí Andreas Reittinger, výkonný riaditeľ ÖVW. „Predvídateľné dlhodobé financovanie je obzvlášť dôležité na to, aby sme dokázali garantovať spoľahlivé nájomné, aj keď sa úrokové sadzby zvyšujú.“

“**Je mimoriadne príťažlivá pre mladšiu generáciu.**”

Európska investičná banka a Erste Bank podpísali v priebehu posledných piatich rokov pôžičky vo výške viac ako pol miliardy eur na projekty cenovo dostupného bývania a pôžičku v sume 100 miliónov EUR na výstavbu energeticky efektívnych domov a obnovu tých existujúcich. V roku 2024 Európska investičná banka schválila pôžičku v sume 175 milióna EUR pre banky Salzburger Sparkasse a Tiroler Sparkasse, obe patriace do skupiny Erste Bank Group, na cenovo dostupné a energeticky efektívne nájomné byty v Salzburgu a Innsbrucku.

OSTRAVSKÝ PRÍDAVOK

Mesto Ostrava sa vďaka najmodernejšej koncertnej sále a domu kultúry mení na modernú metropolu

Ostrava je mesto, ktoré definuje jeho pragmatický duch, s ľuďmi, o ktorých je známe, že sú priamočiarí a rozhodní. Tento prístup, ktorý nie je nijaký nezmysel, očaril po príchode do mesta Jana Žemlu, výkonného riaditeľa ostravskej Janáčkovej filharmónie. Pevné presvedčenie o transformačnej sile hudby ho inšpirovalo začať nový projekt, ktorý znovu oživi kultúrny tep Ostravy.

Cesta sa začala, keď Žemla zistil, že orchester nacvičoval v dome kultúry, v budove, ktorú po prvýkrát otvorili začiatkom šesťdesiatych rokov. „Budova bola technicky na hrane, bolo potrebné ju zrekonštruovať,“ spomína Žemla. „Bolo tam niekoľko technických problémov s elektrinou a vodou, ktoré nám komplikovali hru aj prípravu. Hlavne však chýbala akustika, ktorá je pre orchester nevyhnutná.“

“**Ide o vyhlásenie nového smerovania pre Ostravu.**”

Známy orchester, ktorý nesie meno po skladateľovi Janáčkovi, potreboval nový domov a Žemla sa snažil získať podporu miestnych úradov na realizáciu. To podnietilo renováciu domu kultúry a jeho rozšírenie o novú koncertnú sieň. Nové priestory budú spájať modernú akustiku s históriou a ponúknu 1 300 miest na sedenie. Sú navrhnuté tak, aby podporovali kultúrne a vzdelávacie aktivity. „Naším cieľom je vytvoriť niečo, čo slúži komunite, ale aj zaraďuje Ostravu na kultúrnu mapu Európy,“ hovorí.

Európska investičná banka podporuje tento projekt pôžičkou mestu Ostrava vo výške 2 miliardy českých korún (84 miliónov EUR) podpísanou v júli 2024.

Podpora tranzitného regiónu

Vybudovanie najmodernejšej koncertnej sály spolu s renováciou veľkého domu kultúry si vyžaduje značné finančné prostriedky, dôsledné plánovanie a veľa času. V rámci projektu sa zároveň využíva grant vo výške 500 miliónov českých korún (21 miliónov EUR) z úverového nástroja Európskej únie pre verejný sektor ako súčasť Mechanizmu spravodlivej transformácie.

„Ide o vlajkový projekt v Česku, ktorý vytvára precedens pre podobné projekty v krajine,“ hovorí Peter Chovan, úverový analytik Európskej investičnej banky.

Ostrava bola kedysi pre svoju bohatú tradíciu v oblasti priemyslu a baníctva známa ako „čierne srdce“ Česka. Keď sa bane v deväťdesiatych rokoch zavreli, mesto malo problém si nájsť novú identitu. „Nie je to len o vybudovaní novej koncertnej sály,“ hovorí Kamil Dörfler, senior špecialista na mestský rozvoj v Európskej investičnej banke, ktorý bol intenzívne zapojený do vypracovania tohto projektu. „Ide o vyhlásenie nového smerovania pre Ostravu, takého, ktoré zahŕňa jej kultúrne dedičstvo a zároveň hľadá na budúcnosť.“

ŽIADNY OXYMORON

Etická banka podporuje podniky a projekty riadené ženami v chudobnejších regiónoch a posilňuje postavenie utečencov v celom Taliansku

Fakt, že pre nový typ inštitúcie poskytujúcej úvery musel byť vytvorený nový pojem „etické bankovníctvo“, je dôkazom, že morálne zásady sú posledná vec, o ktorej ľudia uvažujú, keď sa hovorí o bankách. Niektoré finančné inštitúcie však toto stereotypné vnímanie spochybňujú a nanovo definujú, čo dnes znamená byť bankou. Skvelým príkladom je Banca Etica. Ako prvá banka v oblasti etického financovania v Taliansku sa usiluje o revolúciu v sektore bankovníctva. Najnovším projektom chce Banca Etica pomáhať tým, ktorí sú najviac citliví na finančné vylúčenie: ženy, utečenci a podniky v menej rozvinutých regiónoch Talianska.

„Podporujeme myšlienku, že uprednostniť etický prístup pred bankovým nie je oxymorón. Je to naozaj možné,“ hovorí Tommaso Rondinella, zodpovedný za hodnotenie modelov vplyvu a sociálno-environmentálne hodnotenie v Banca Etica. „Pre nás je to naša minulosť, prítomnosť aj budúcnosť.“

Od nového projektu Banca Etica sa očakáva stimulovanie investícií vo výške 168 miliónov EUR a vytvorenie pozitívneho reťazového efektu v spoločnosti. Európska investičná banka podporuje projekt pôžičkou v sume 60 miliónov EUR, ktorá bola podpísaná v júli roku 2024.

Prijímacie centrá pre utečencov zohrávajú kľúčovú úlohu pri uľahčovaní sociálnej integrácie. Majú však často ťažkosti zabezpečiť si potrebný prevádzkový kapitál. Vďaka svojej novej iniciatíve bude Banca Etica poskytovať aspoň 30 % z pôžičky na fungovanie prijímacích centier pre uchádzačov o azyl a utečencov, čím pomôže utečencom sa integrovať a vstúpiť na pracovný trh. „Snažíme sa podporovať pevný rámec pre prijatie a integráciu,“ hovorí Rondinella.

Podporovať a garantovať

Európska investičná banka poskytne zároveň technickú podporu prostredníctvom svojho programu technickej pomoci na financovanie sociálneho začlenenia s cieľom pomôcť Banca Etica využívať efektívnejšie svoje zdroje. Tento program, založený v rámci Poradenského centra InvestEU, pomohol zhruba 60 inštitúciám v oblasti mikrofinancovania a úverov vo viac ako 20 krajinách EÚ, pričom sa zameriava na investície s rozsiahlym sociálnym vplyvom a poskytuje pomoc s investičným plánovaním a vypracovaním projektov.

V auguste 2024 podpísal Európsky investičný fond dohodu o záruke s Banca Etica na sumu 200 miliónov EUR. Záruka z Programu InvestEU umožní Banca Etica rozšíriť svoje úverové činnosti aj na „zelené“ podniky, ktoré chcú investovať do zelenej a trvalo udržateľnej transformácie, na podniky pôsobiace v kultúrnom a kreatívnom priemysle a na rôzne sektory, ako sú študenti, vzdelávajúce sa osoby a podniky poskytujúce vzdelávacie služby.

6,4
miliardy
EUR

Dánska spoločnosť Matr Foods vyrába náhrady mäsa, ktoré imitujú intenzívnu chuť a šťavnatú textúru mäsa bez ohrozenia zdravia alebo životného prostredia.

6

POL'NOHOS- PODÁRSTVO A BIOHOSPODÁRSTVO

“ Hlavným výsledkom Zelenej dohody EÚ je prechod na udržateľnejší poľnohospodársko-potravinársky systém, čo všetkým prinesie zdravé potraviny, vláknu, bioenergiu a biomasu. Pozornosť sústreďujeme na potravinovú bezpečnosť, odolnosť vodných zdrojov a ochranu prírody, ako aj na posilňovanie konkurencieschopnosti. Je potrebné znížiť uhlíkové stopy tradičných hodnotových reťazcov na úroveň, ktorá je v súlade s nízkouhlíkovou stratégiou pre toto odvetvie, a zároveň plne využiť potenciál na zvýšenie zásob uhlíka a biodiverzity v biomase a pôde s cieľom kompenzovať zvyškové emisie, ktorým sa nedá vyhnúť. Európska investičná banka každoročne poskytuje tomuto sektoru v pôžičkách viac ako 5 miliárd EUR, pričom 70 % z tejto sumy sa dostáva poľnohospodárom a malým podnikom pôsobiacim v hodnotovom reťazci prostredníctvom sprostredkovaných úverových liniek poskytovaných bankami. Tieto prostriedky sú doplnené o dodatočné investície s pákovým efektom z Európskeho investičného fondu. ”

Felipe Ortega Schlingmann, vedúci oddelenia biohospodárstva, Riaditeľstvo pre projekty EIB

“ Zaviazali sme sa k udržateľným energetickým riešeniam, ktoré poháňajú vpred obehové hospodárstvo. Zmenou odpadu z poľnohospodárstva na obnoviteľné palivá naše projekty napríklad ilustrujú, ako dokážu zásady obehového hospodárstva znižovať emisie v ťažko dekarbonizovateľných odvetviach s vysokou uhlíkovou stopou, ako je vzdušná a námorná doprava. Naša práca v poľnohospodárstve a biohospodárstve posilňuje energetickú odolnosť Európy a vytvára kvalitné pracovné miesta. ”

Gilles Badot, riaditeľ oddelenia úverov pre Pyrenejský región a Jadranské more, Riaditeľstvo pre operácie EIB

REZERVOÁR ODOLNOSTI

Zmena klímy spôsobuje na Kréte silné suchá. Ale projekt novej vodnej priehrady a zavlažovania vyrieši tieto následky a oživí poľnohospodárstvo

V Amari, krétskej obci južne od mesta Rethymno, sú história, kultúra a hospodárstvo prepletené s jeho úrodným údolím. Ale opakujúce sa suchá, zintenzívnené zmenou klímy, ohrozujú poľnohospodárstvo regiónu, čo vedie k potenciálnemu rozširovaniu púšte. Na riešenie tejto výzvy má obec v úmysle využívať rieku Platys, ktorá preteká údolím.

Obec spoločne s gréckym ministerstvom dopravy a infraštruktúry plánuje vybudovať priehradu s kapacitou 21 miliónov m³, systém zavlažovania na ploche viac ako 4 350 hektárov a takmer 20 km potrubia. Cieľom je zlepšiť zavlažovanie v prefektúre Rethymno, v Messare a Heraklione – regiónoch tvoriacich jadro poľnohospodárskej produkcie ostrova. „Výstavba priehrady je potrebnou reakciou na stále sa zhoršujúci problém s dostatkom vody, najmä pre silné sucho spôsobené zmenou klímy,“ hovorí Pantelis Mourtzanos, starosta Amari, ktorý zohrával kľúčovú úlohu pri vypracovaní projektu. „Nový rezervoár umožní efektívne hospodáriť s vodnými zdrojmi a zabezpečiť stabilné dodávky vody na zavlažovanie úrody.“

Európska investičná banka a Rada Európskej rozvojovej banky sa zaviazali každá podporiť túto významnú novú investíciu na Kréte sumou 80 miliónov EUR, podpísanou v januári 2024.

Zmena klímy zasahuje domov

V priebehu posledných desaťročí došlo na Kréte k výraznému poklesu zrážok a zvýšeniu extrémnych such. V roku 2023 tvorili zrážky len 40 % bežnej úrovne a začiatkom roka 2024 sme boli svedkami podobného nedostatku zrážok. Medzitým sa priemerná teplota zvýšila o 0,5° Celzia v porovnaní s obdobím rokov 1991 až 2020. Zníženie dostupnosti vody, zvyšujúce sa teploty a rozširovanie púšte sú signálom, že klimatická kríza už ovplyvňuje ostrov. Má to vážne následky pre obyvateľov ostrova, ktoré ovplyvňujú kvalitu života a dôležité sektory, ako je cestovný ruch a poľnohospodárstvo.

Faistos, ďalšia obec v regióne Messara, patrí medzi oblasti, ktoré pociťujú tento vplyv. Na stovkách polí sa tu pestujú rôzne druhy ovocia a zeleniny určené na vývoz do celej Európy, ktoré sú pre obyvateľov hlavným zdrojom príjmu a obživy. „Počasie bývalo vždy nepredvídateľné, ale za posledných päť rokov sa stalo tak intenzívne, že nás začína desiť,“ hovorí Grigoris Nikolidakis, starosta mesta Faistos. „Ak nebudeme konať, voda, ktorú máme, nebude stačiť pre našich ľudí.“

“**Počasie bývalo vždy nepredvídateľné, ale za posledných päť rokov sa stalo tak intenzívne, že nás začína desiť.**”

OLEJ RÔZNEHO PÔVODU

Závod spoločnosti Moeve v hodnote 1 miliarda EUR bude premieňať použitý rastlinný olej a zvyšky na biopalivo, ktoré dokáže poháňať ťažkú dopravu a letectvo

Horúci, prskajúci olej na varenie dokáže zmeniť nemastné-neslané zemiaky na chrumkavé, chutné hranolky. Následne sa tento olej dá stále spracovať na biopalivo na pohon nákladného auta alebo lietadla. Vyrobite dostatok biopaliva a začnete okresávať emisie uhlíka zo všetkých typov dopravy, najmä v oblastiach, v ktorých sa obtiažne znižujú emisie, ako sú ťažké vozidlá a letectvo.

Španielska spoločnosť Moeve buduje závod druhej generácie na produkciu biopaliva v meste Huelva v Andalúzii, ktorý ročne dokáže zmeniť 600 000 ton použitých zvyškov tukov, olejov a ďalšieho odpadu na bionaftu z hydrogenovaných rastlinných olejov a udržateľné letecké palivo. To sa rovná asi 1 % celkového množstva leteckého paliva používaného v Európe.

„To, čo vyrábame v tomto závode, ktorý je celkom nový, je obnoviteľné naftové palivo. Obsahuje úplne rovnakú molekulu ako bežná nafta alebo letecký kerozín,“ hovorí Matteo Vaglio, riaditeľ pre biopalivá v spoločnosti Moeve, predtým známej ako Cepsa. „Jediná vec, ktorá sa mení, je pôvod molekúl, ktorý nie je fosílny, ale biologický. Pochádza z odpadu.“

Zelené molekuly

Nový závod na biopalivá je kľúčovým prvkom prechodu spoločnosti Moeve k zelenej energii. Moeve, druhá najväčšia ropná a plynárenská spoločnosť v Španielsku, chce znížiť svoje emisie uhlíka o 55 % do roku 2030 a stať sa uhlíkovo neutrálnou do roku 2050. Súčasťou prechodu spoločnosti je aj inštalácia ultrarýchlych nabíjajúcich staníc pre elektrické vozidlá na svojich obslužných staniciach v Španielsku a Portugalsku.

Európska investičná banka poskytuje spoločnosti Moeve úver vo výške 415 miliónov EUR na nový závod na biopalivá, ktorý spoločnosť buduje so svojim partnerom, firmou Bio-Oils, pobočkou spoločnosti Apical, popredným spracovateľom rastlinného oleja v Singapure. Celková predpokladaná investícia do závodu je vo výške 1,2 miliardy EUR.

„Moeve je skutočne priekopník,“ hovorí Luis Velosa, úverový analytik Európskej investičnej banky, ktorý je zodpovedný za projekt. „Spomedzi ropných a plynárenských spoločností má najambicióznejšiu stratégiu v oblasti dekarbonizácie.“

Palivá z tuku

Nové smernice EÚ o obnoviteľnej energii a trvalo udržateľných leteckých palivách sú hnacou silou tohto trhu odpadom, známeho ako vstupná surovina. Smernice vyžadujú, aby nafta a iné palivá obsahovali do roku 2030 aspoň (zvyčajne malé percento) biopalív, pričom ich podiel do roku 2050 prudko stúpne.

“ Moeve je skutočne priekopník. ”

Silnou stránkou nového závodu Moeve je schopnosť spracovať rôzny odpad. „Je to veľmi dôležité,“ hovorí Carmine Marzano, senior inžinier oddelenia biohospodárstva v Európskej investičnej banke, „pretože biologické vstupné suroviny nie sú vo svete nekonečné a ciele EÚ sú veľmi vysoké.“

MLETÉ MÄSO Z MYCÉLIA

Dánska spoločnosť Matr Foods využíva fermentáciu húb na tvorbu náhrady mäsa, ktorá replikuje šťavnatú textúru hovädziny

Morten Sommer, výskumník v oblasti mikrobiológie na dánskej Technickej univerzite, začal uvažovať, či by sa dali využívať mikróby na produkciu zdravších, k životnému prostrediu šetrnejších potravín. So svojou kolegyňou Leonie Jahnovou diskutovali o potenciáli mikróbov s Rasmusom Toft-Kehlerom, známym podnikateľom, s ktorým Sommer založil niekoľko biotechnologických spoločností. Všetci traja vedeli veľa o mikróboch a ich potenciáli, ale nik z nich nevedel, ako vytvoriť chutné jedlo. Obrátili sa teda na vychýreného šéfkuchára a majiteľa reštaurácie, Clausa Meyera, spoluzakladateľa Noma, reštaurácie s tromi michelinskými hviezdami, ktorá sa považuje za jednu z najlepších na svete. „V podstate povedali, ‚jedlo je tak nádherná vec, ale je to jeden z najväčších problémov, ktorý máme na planéte,‘“ spomína Randi Wahlstenová, generálna riaditeľka Matr Foods, spoločnosti, ktorú založili. „Zhoršuje nerovnosť, poškodzuje prírodu a zároveň spôsobuje zdravotnú krízu.“

Wahlstenová nastúpila do Matr Foods niekoľko mesiacov po jej založení v roku 2021. Strávila viac ako desať rokov v potravinárstve, túžila však po udržateľnejšom prístupe k produkcii potravín. Wahlstenovej okamžite prišli na um obmedzené komerčné alternatívy mäsa, ktoré existovali v tom čase. „Premýšľala som, že by sme tento problém s udržateľnosťou mohli prekonať tak, že mäso nahradíme lepším spôsobom, než sú nie veľmi atraktívne dostupné možnosti,“ hovorí. „Varianty, ktoré boli nadmerne spracované a z gastronomického hľadiska nie veľmi zaujímavé.“

Tím začal vyvíjať nový druh alternatívneho mäsa. Nenapodobňoval by mäso ako produkty, ktoré boli vtedy na trhu. Namiesto toho by sa pokúsil poskytnúť rovnakú intenzívnu chuť a šťavnatú textúru – bez ohrozenia ľudského zdravia alebo životného prostredia. O tri roky neskôr využíva náhrada mäsa spoločnosti Matr Foods suroviny, ktoré sú lokálne dostupné v Európe, ako je červená repa, zemiaky, fazuľa a ovos, a následne sa z nich stane burger alebo mleté mäso starodávnymi technikami fermentácie húb. „Dodáva intenzívnu chuť umami bez nadmerného spracovania alebo prídavných látok,“ hovorí Wahlstenová a dopĺňa, že chuť pripomína huby alebo silnú paradajkovú omáčku. „Huby vytvárajú textúru, ktorá uvoľňuje tekutiny, keď do nej zahryznete, ako keď zahryznete do skutočne šťavnatého kúska mäsa.“

Vyvíjajúce sa náhrady mäsa

Spoločnosť so sídlom v Kodani začala vyrábať fašírky ručne v priemyselnej kuchyni. Dodávala náhrady mäsa dvom luxusným reštauráciám v Dánsku a obľúbenému reťazcu ponúkajúcemu burgre s názvom Gasoline Grill. Šéfkuchári a zákazníci boli produktom nadšení.

Spoločnosť teraz investuje okolo 40 miliónov EUR do výskumu a vývoja a do výstavby a prevádzky nového závodu, ktorý dokáže vyprodukovať 3 500 ton alternatív k mäsu na rastlinnej báze – asi stokrát viac ako produkuje dnes. Európska investičná banka podpísala v septembri dohodu, na základe ktorej poskytne firme Matr Foods 20 miliónov EUR v rámci financovania rizikového dlhu, s podporou z Programu InvestEU.

Náhrady mäsa prešli v priebehu posledných desaťročí značným vývojom. Náhrady prvej generácie vo veľkej miere pozostávali z tofu a tempehu – produktov zo sóje, ktoré jednoducho nezapadajú do európskej výživy. „Väčšina z nás naozaj nedokázala používať tieto produkty v receptoch, ktoré sme pripravovali doma,“ hovorí Stephan Mitrakas, manažér pre investície do čistých technológií v Európskej investičnej banke. Predstavte si bolonské špagety s kúskami tofu.

Druhej generácii náhrad mäsa sa už viac podarilo pripomínať mäso a bola vcelku úspešná. Spoločnosť Impossible Foods, výrobca burgrov Impossible Burger na rastlinnej báze, plánovala prvotnú verejnú ponuku, ktorá by ju ocenila na 10 miliárd dolárov, hoci tento odhad odvtedy mierne klesol.

Niektoré z týchto náhrad obsahovali veľa prídavných látok a „pomerne dosť tuku,“ často z dôvodu pridania rastlinných olejov, hovorí Carmine Marzano, senior inžinier oddelenia biohospodárstva v Európskej investičnej banke. Tieto produkty obsahovali relatívne dlhý zoznam zložiek a niekoľko prídavných látok, ktoré sa následne zmiešajú a pretlačia cez lisovacu formu, aby vytvorili tvar burgra. „Je to ako výroba cestovín,“ hovorí Marzano. „Výrobcovia týchto produktov robia niečo veľmi podobné, ale zložky sa miešajú s výťažkami z vegánskych proteínov.“

Kôpka spór húb

Produkt spoločnosti Matr je súčasťou náhrad mäsa tretej generácie, ktoré vzhľadom a chuťou viac pripomínajú mäso a môžu sa primiešať do klasických západných pokrmov, ako je bolonská omáčka alebo pastiersky koláč. Namiesto spájania zložiek pomocou prídavných látok alebo tukov spoločnosť jednoducho nakrája a uvarí zemiaky, repu, fazuľu a ovos a následne zmieša zeleninu s vybranými spórmi húb. Takto skombinované zložky vložia do formy v tvare burgra a vystavia ich riadenému procesu fermentácie.

A tu sa deje kúzlo.

Spóry húb klíčia a formujú mycélium, štruktúru pripomínajúcu koreň, tvorenú vláknami a stielkami tenkými ako nitky. Tieto tenuké korienky rozkladajú živiny v zeleninovej zmesi, uvoľňujú lahodné aminokyseliny a škroby, ktoré podobne ako mäso pri varení hnednú. Mycélium spája všetko dohromady, dodávajúc burgrom ich štruktúru a šťavnatú textúru.

„Trocha to pripomína pečenie,“ hovorí Wahlstenová. Ak jednoducho zmiešate vodu, múku a soľ a vložíte túto zmes do rúry, nestalo by sa absolútne nič, „ale ak by ste pridali kvások alebo droždie, potom aktivovanie týchto malých mikróbov sa zahryzne do živín v múke a pridá chuť a textúru – a vy tak získate nádherný chlieb. Práve to robíme.“

“ **Intenzívna chuť umami bez nadmerného spracovania alebo prídavných látok.** ”

MODERNIZÁCIA MLIEKÁRNE

Spoločnosť Gropper, druhý najväčší výrobca biomlieka v Nemecku, sa modernizuje s cieľom zaviesť nové výrobky a znížiť emisie

Od roku 1929 spoločnosť Gropper vedie tá istá rodina. Táto nemecká mliekárenská spoločnosť, ktorej história sa píše už tri generácie, odoberá surové mlieko od 780 chovateľov dojníc v okruhu približne 160 km od mesta Bissingen. Tieto partnerstvá sú vytvorené na dlhú dobu, so zmluvami na dva až tri roky a spravodlivými cenami viazanými na trhové priemery. „S našimi dodávateľmi udržiavame pevné vzťahy prostredníctvom neustálej komunikácie a spolupráce, čím podporujeme dôveru a vzájomný rast,“ hovorí generálny riaditeľ Heiner Gropper. „Tento prístup nám pomáha budovať odolný a udržateľný dodávateľský reťazec do budúcnosti.“

Na roztrieštenom mliekárenskom trhu s pár veľkými cezhraničnými operáciami je však ťažké financovať inovácie. Keď spoločnosť Gropper diverzifikovala výrobu na smoothies, džúsy a mliečne nápoje, požiadala o podporu Európsku investičnú banku. Finančné rameno Európskej únie v septembri 2024 investovalo 49 miliónov EUR na podporu modernizácie existujúcich zariadení spoločnosti Gropper – krok, ktorým sa prostredníctvom automatizovaného skladovania a logistiky zníži spotreba zemného plynu a emisie z dopravy. Projekt zahŕňa aj investície do budovania infraštruktúry na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov. „Sme radi, že môžeme spolupracovať so spoločnosťou Gropper, keďže ide o rodinnú firmu,“ hovorí Karol Czarniecki, ktorý pracuje na projekte v Európskej investičnej banke. „Spoločnosti ako Gropper sú skutočným základom nemeckého hospodárstva. Hlboko si vážime ich jedinečnú kombináciu obchodnej stability a pružného riadenia. Spolupráca s nimi bola pre nás neoceniteľnou skúsenosťou, ktorá nám pomohla lepšie spoznať tento trh.“

Udržateľná stávka

Aby spoločnosť Gropper udržala krok so svojimi cieľmi v oblasti zelenej transformácie a udržateľnosti, vsádza na modernizáciu pomocou energeticky účinných skladovacích techník a logistiky, ktorá zabraňuje ďalším kilometrom prepravy medzi jednotlivými skladmi. „Naša modernizácia nie je len o nových nástrojoch a technikách. Je o vízii udržateľného mliekárenského priemyslu,“ hovorí Gropper, generálny riaditeľ. „Táto vízia je v súlade so širšími globálnymi trendmi na mliekárenskom trhu, ktorý napriek svojim problémom pokračuje v inováciách v oblastiach, ako je znižovanie odpadu a automatizácia.“

Spoločnosť Gropper vymieňa svoje výrobné linky za novšie, automatizované technológie a zvyšuje výrobnú kapacitu. „Spoločnosť Gropper nielenže zvyšuje svoju efektívnosť a kvalitu svojich výrobkov, ale vytvára aj úspory energie, keďže sa odkláňa od zemného plynu,“ hovorí Jean-François De Saedeleer, ktorý tiež pracoval na projekte v Európskej investičnej banke.

CHUTNÉ RIEŠENIE

Spoločnosť Oceanloop so sídlom v Mníchove svojím high-tech prístupom k udržateľnej akvakultúre posúva chov kreviet do 21. storočia

Biele tigrie krevety majú problém: sú tak chutné, že sa ich ľudia nevedia nabažiť. Dopyt po krevetách rastie tempom 8 % ročne. Uspokojenie tohto dopytu však prináša obrovské environmentálne, ako aj sociálne náklady. Krevety bielonohé sú na červenom zozname plodov mora organizácie Greenpeace International, pretože sú spojené s ničením mangrovov, nadmerným rybolovom vo voľnej prírode, znečistením a závažným porušovaním ľudských práv v niektorých krajinách.

Spoločnosť Oceanloop z Mníchova to chce zmeniť. „Našu plne automatizovanú vnútornú technológiu chovu kreviet nepreruší klíma, takže môžeme chovať vo dne v noci, v zime či v lete, takmer kdekoľvek na svete,“ hovorí Fabian Riedel, generálny riaditeľ spoločnosti.

Spoločnosť s technológiami pre akvakultúru vyvinula nový druh farmy na chov kreviet, ktorá umožní, aby sa tieto obľúbené morské plody chovali a spracovávali na pevnine v chladnejšom podnebí, ako je to v Európe, s minimálnym vplyvom na životné prostredie a optimálnymi podmienkami pre živočíchy.

Mestské mangrovy

Zatiaľ čo väčšina kreviet sa chová vo vonkajších kruhových rybníkoch, krevety spoločnosti Oceanloop sa chovajú v dlhej, vnútornej nádrži s kontrolovanou klímou, ktorá je rozdelená pohyblivými stenami oddelujúcimi krevety podľa veku. Jednotlivé časti sa skladajú z horizontálnych vrstiev, v ktorých môžu živočíchy odpočívať, ako by boli vo svojom prirodzenom prostredí. Voda sa filtruje a recirkuluje v uzavretom cykle, čiastočne poháňanom obnoviteľnou energiou, takže nie sú potrebné žiadne antibiotiká ani iné farmaceutické výrobky.

„Pred pár rokmi sme si všimli, že keď kreveta dosiahne určitú veľkosť, zvykne tráviť veľa času sedením na dne nádrže,“ hovorí Riedel. „To je niečo, čo robia vo voľnej prírode, ale pre nedostatok miesta to v tradičných farmách s krevetami nie je možné. Naše mestské mangrovy sú ako mrakodrapy pod vodou. Krevetám poskytujú oveľa viac priestoru na oddych. Vďaka tomu sme dosiahli vysokú efektívnosť nášho výrobného systému, lebo krevety to majú radi.“

Spoločnosť sa momentálne snaží zvýšiť produkciu: najprv chce rozšíriť svoj pilotný projekt v Kieli na nemeckom pobreží Baltského mora, a potom otvoriť novú, oveľa väčšiu farmu na španielskom ostrove Gran Canaria, ktorá bude poháňaná veternou a slnečnou energiou. S cieľom financovať ambiciózne plány spoločnosti poskytla Európska investičná banka pôžičku na báze rizikového dlhu v hodnote 35 miliónov EUR. Ide o dlhodobý úver určený na pomoc spoločnostiam v rannej fáze a rastúcim spoločnostiam, aby mohli expandovať bez toho, aby sa oslabilo vlastníctvo existujúcich akcionárov. Financovanie je podporené zárukou z Programu InvestEU, vlajkovej schémy Európskej únie na stimulovanie investícií do strategických odvetví.

8,4
miliardy
EUR

Lokálna banka v Maurítánii, podporená pôžičkou EIB, financuje malé podniky, ktoré zamestnávajú mladých ľudí a ženy.

GLOBÁLNE INVESTÍCIE S VEĽKÝM VPLYVOM

“ Ukrajina musí investovať do kritickej infraštruktúry na udržanie nevyhnutných verejných služieb. Ukrajinu v tomto procese sprevádzame poskytovaním výhodného financovania, ako aj technickou pomocou. Som hrdý na našu prácu v týchto zložitých podmienkach. ”

Rafal Rybacki, vedúci oddelenia úverov pre verejný sektor – Východné susedstvo EÚ, Riaditeľstvo EIB Global

“ Rozdiely v rodovej rovnosti sa zväčšujú. Spoločnosti sa snažia byť inkluzívnejšie a udržateľnejšie. Je potrebné, aby sa naše financovanie rodovej rovnosti z roka na rok zvyšovalo. Som hrdá na to, že podporujeme podnikateľky v prístupe ku kapitálu a financujeme riešenia pre zdravie žien. Robíme verejnú dopravu a mestské priestory bezpečnejšie a prístupnejšie pre všetkých a umožňujeme ženám v poľnohospodárstve využívať ich potenciál. ”

Yasmine Pagniová, vedúca oddelenia sociálnej politiky, Riaditeľstvo pre projekty EIB

“ Náš prvý úver pre klimatickú konverziu, podpísaný v decembri s Barbadosom, je historický. Ide o inovatívny finančný nástroj, ktorý presmerováva financie, ktoré by išli na zaplatenie vysokých úrokov zo starých dlhov Barbadosu, a namiesto toho sa investujú do infraštruktúry odolnej voči zmene klímy a obnovy ekosystému. Je to návod, ako posilniť zraniteľné krajiny. ”

Alexandra Almeidaová, senior úverová analytička, Riaditeľstvo EIB Global

PRÚD TEČÚCI DO BUDÚCNOSTI

Bosna a Hercegovina si pripravuje pôdu pre členstvo v EÚ projektmi, ktoré odrážajú silu a odolnosť jej ľudí

Každé ráno o 5:10 hodine vyráža z Ilidže, západného predmestia Sarajeva, prvá električka smerom k stredovekému bazáru Baščaršija, kultúrnemu centru mesta. Táto každodenná cesta sa počas 140-ročnej histórie električky stala základom života v Sarajeve. Generácie obyvateľov sa vydávali na túto cestu, pričom sa električka stala súčasťou identity mesta.

Pre Esada Mujagića je električka viac než len spôsob dopravy – je to jeho celoživotná práca. „Keď som v 80. rokoch začal pracovať vo verejnej dopravnej spoločnosti mesta, nemyslel som si, že električka bude určovať moju kariéru,“ hovorí.

Počas brutálneho obliehania Sarajeva v 90. rokoch prestali mestské električky premávať po prvýkrát vo svojej histórii. Ich trasy boli zatarasené v dôsledku násilia, ktoré pohltili mesto. Po dvoch dlhých rokoch sa premávka električiek obnovila, aj keď sa obliehanie ešte neskončilo. Odvtedy pracoval Mujagić každý deň na odstraňovaní škôd spôsobených guľkami a črepinami. „Chceli sme zachovať premávku električiek,“ spomína Mujagić. „Chceli sme, aby mali ľudia určitý pocit normálnosti v ich každodennom živote.“

Staré sarajevské električky poznačené jazvami z konfliktu premávali po meste ešte roky po vojne a Mujagić sa zasadzoval za ich výmenu. Jeho usilovná práca sa nakoniec v roku 2024 vyplatila. Prvýkrát za 40 rokov predstavilo Sarajevo vozový park úplne nových, jasne žltých električiek. Električky financuje Európska investičná banka v rámci dvoch pôžičiek v hodnote 75 miliónov EUR. Cieľom je znížiť preťaženie dopravy a bojovať s jedným z najpálčivejších problémom Sarajeva: znečistením ovzdušia.

Električky sú len jedným z mnohých znakov pokroku, ktoré označujú rok 2024 za prelomový pre dlhodobé projekty a európske ambície Bosny a Hercegoviny. Začiatkom roka 2024 sa vedúci predstavitelia EÚ oficiálne dohodli otvoriť prístupové rokovania. Míľniky dosahujú významné projekty infraštruktúry po celej krajine – stavajú sa nové cesty, rastú veterné parky a modernizujú sa nemocnice. Európska investičná banka nadviazala partnerstvo s verejným aj súkromným sektorom na dosiahnutí tohto pokroku.

Naposledy dostalo Sarajevo nové električky v roku 1984, keď mesto organizovalo zimné olympijské hry. Mujagić verí, že nové električky sú súčasťou snahy o obnovenie najväčšieho momentu Sarajeva. „Je to pocit, akoby ste sa vrátili do obdobia pred vojnou. Verím, že tento projekt je len jeden z mnohých, ktoré budú nasledovať a urobia zo Sarajeva skutočné európske mesto a nasmerujú krajinu na cestu do Európskej únie.“

Povodeň storočia

Sarajevo, ležiace v údolí obklopenom piatimi vždy zelenými horami, sa rozprestiera na brehoch rieky Miljacka. Rieka, oslavovaná v mnohých populárnych piesňach, je domovom niektorých najznámejších pamiatok mesta. Klenie sa ponad ňu viac ako tucet mostov vrátane Latinského mosta, miesta zavraždenia arcivojvodu Franza Ferdinanda, čo spustilo vypuknutie prvej svetovej vojny.

“ Je to pocit, akoby ste sa vrátili do obdobia pred vojnou. ”

Krátkou jazdou na východ popri rieke Miljacka sa dostanete z centra mesta do rozsiahlych, tmavozelených lesov. Tu prejdete z Federácie Bosny a Hercegoviny do Republiky srbskej, jednej z dvoch autonómnych entít vzniknutých po vojne. Republika srbská, domov prevažne srbského obyvateľstva, pokrýva prevažnú časť východnej a severnej časti krajiny.

Zabočte doprava a cesta vás zavedie do sarajevského olympijského lyžiarskeho strediska. Odbočte doľava a vydáte sa po jednej z najmalebnejších trás v krajine, prípadne sa dostanete do Bijeljina, druhého najľudnatejšieho mesta Republiky srbskej. Podobne ako Sarajevo, aj mesto Bijeljina má za sebou búrlivú nedávnu históriu. V máji 2014 bolo epicentrom najhoršej povodne zaznamenatej v histórii juhovýchodnej Európy. Povodeň zasiahla viac ako 100 000 ľudí, evakuovaných bolo 33 000 osôb. Bolo zatopených viac ako 90 000 hektárov pôdy a 35 000 domov a budov. Odhadované škody dosiahli 1 miliardu EUR.

Miroslav Čvrgić, zástupca riaditeľa verejnej vodohospodárskej inštitúcie Republiky srbskej, už desať rokov pracuje na projekte ochrany regiónu pred budúcimi povodňami. V rámci projektu, čiastočne financovaného sumou 74 miliónov EUR z Európskej investičnej banky, sa obnovilo 160 km vodných kanálov a 100 km hrádz, vďaka čomu je región odolnejší voči čoraz častejším povodňam spôsobeným zmenou klímy. „Teraz sme chránení pred katastrofickými povodňami, ako bola tá v roku 2014, alebo ako ju nazývajú, storočná voda,“ hovorí Čvrgić, obyvateľ Bijeljiny.

Ako rozpráva, začínajú padať prvé kvapky dažďa. „To je v poriadku,“ vraví, hľadiac na nebo. „Už sa dažďa viac nebojíme.“

„Konečne sa cítim ako skutočný lekár“

Keď povodne v roku 2014 zasiahli mesto, nová nemocnica ponúkla tak potrebnú podporu. Nemocnica bola prvým hlavným zdravotníckym zariadením v oblasti Bijeljina od roku 1939. „V tom čase bola najväčším zdravotníckym projektom v Republike srbskej a všetky oči sa upierali na nás,“ hovorí Dr. Siniša Maksimović, ktorý bol v tom čase riaditeľom nemocnice.

Nová nemocnica, ktorú otvorili v roku 2013 len po troch rokoch výstavby, nahradila niekoľko zastaraných zariadení. Ponúkla takmer 250 lôžok a päť operačných sál. „Všetko bolo nové – vybavenie, budova – toho času to bolo najmodernejšie zdravotnícke zariadenie v krajine,“ hovorí Maksimović. „A my sme si tento štandard dokázali udržať.“

Pre hlavnú sestru Radmilu Simićovú, ktorá pracuje v nemocnici 24 rokov, bol presun do novej budovy zmenou. „Bolo to ako nová éra pre našu zdravotnú starostlivosť,“ vraví. „Odvtedy sme svedkami rýchleho pokroku.“ Nemocnica dnes prijíma pacientov z celej Bosny a Hercegoviny a dokonca aj zo susedných krajín. „Poskytujeme kvalitnú zdravotnú starostlivosť, ktorá predtým nebola dostupná,“ hovorí pediater a súčasný riaditeľ nemocnice, Dr. Mikajlo Lazić.

Výstavba nemocnice bola súčasťou projektu v hodnote 115 miliónov EUR financovaného Európskou investičnou bankou, ktorý zahŕňal aj rekonštrukciu klinického centra v Banjej Luke, najväčšom meste Republiky srbskej. V roku 2023 podpísala EIB ďalšiu pôžičku na podporu výstavby nového zdravotníckeho kampusu na univerzite v Banjej Luke, ako aj na pokračujúcu modernizáciu jeho klinického centra. „Najdôležitejšie je, že sú spokojní naši pacienti,“ hovorí Simićová.

Nemocnica bola zásadnou zmenou pre pacientov aj personál. „Keď po prvýkrát otvorili novú budovu,“ spomína Maksimović, „prišiel za mnou kolega po nočnej a povedal: ‚Konečne sa cítim ako skutočný lekár.‘“

„Rieka znamená život“

Mesto Bijeljina, ležiace medzi riekami Sava a Drina, nie je jediný región v Bosne a Hercegovine, ktorý vymedzujú rieky. Samotný názov krajiny pochádza z názvu rieky Bosna a je odvodený od ilyrského slova, ktoré znamená „tečúca voda“. Žiadna rieka však nedefinuje región viac ako rieka Neretva na juhu. S celkovou dĺžkou 225 km je Neretva známa svojimi smaragdovo zelenými, ľadovo studenými vodami – v skutočnosti najchladnejšími na svete. Rieka sa prediera dramatickými úžinami a historickými mestami, najmä mestom Mostar, kde sa nachádza jedna z najznámejších pamiatok mesta – Starý most. Bol zničený počas vojny v 90. rokoch a neskôr znova postavený, aby dnes stál ako mocný symbol zmierenia.

„Keď som vyrastal, kúpali sme sa na plážach priamo v centre mesta, len 50 metrov od Starého mosta,“ hovorí Emir Nuspačić, obyvateľ, ktorý tu býva celý svoj život. „Brali sme ho však ako samozrejmosť.“ Zle spravovaná kanalizácia zhoršila kvalitu vody, čo ohrozuje tyrkysovú farbu a zelené odtiene, ktorými bola rieka známa. „S rozširovaním mesta nebol kanalizačný systém dobre naplánovaný a skončilo to viacerými únikmi odpadových vôd ukrytými v porastoch pozdĺž brehov rieky,“ vysvetľuje.

Nuspačić, ktorý sa narodil a vyrastal v Mostare, mesto nikdy neopustil. Na jeho brehoch vychoval svoju rodinu. „Hovorí sa, že život je ako rieka, ale tu rieka znamená život,“ vraví.

Nuspačić, odhodlaný obnoviť slávu rieky, v rámci svojej funkcie v mestskej správe strávil posledných desať rokov vedením projektu čistenia. „Na oboch stranách rieky sme nainštalovali zberače kalov s veľkým priemerom, aby sa zabránilo vypúšťaniu odpadových vôd priamo do Neretvy. „Výsledky sú už viditeľné.“

Len 25 km severozápadne od Mostaru sa iný muž snaží zachrániť svoju lokálnu rieku. Boro Đolo vyrastal na brehoch rieky Lištica. „Tu sa ľudia naučia plávať skôr, ako sa naučia chodiť,“ hovorí.

Đolo, starý otec s jemným vystupovaním, trávi svoj voľný čas prácou v miestnej organizácii na obnove prirodzenej populácie rýb v tejto oblasti. Vo svojej profesii sa Đolo venuje vodohospodárstvu už 35 rokov, pracuje pre mesto Široki Brijeg. Tam vedie projekt zameraný na zlepšovanie vodohospodárskych služieb na ochranu rieky Lištica. Mesto už vybudovalo a obnovilo 25 km kanalizačných potrubí a 4 km odtokov na dažďovú vodu a v súčasnosti buduje čistiareň, ktorá bude slúžiť pre 15 000 obyvateľov.

Projekty v meste Mostar a Široki Brijeg sú súčasťou rozsiahlejšieho úsilia financovaného Európskou investičnou bankou, ktorého cieľom je zlepšiť zásobovanie vodou a kanalizáciu v celej Federácii Bosny a Hercegoviny. Suma vo výške 60 miliónov EUR, investovaná do týchto iniciatív, je súčasťou rozsiahlejšieho záväzku banky v hodnote 240 miliónov EUR pre vodohospodársku infraštruktúru a protipovodňovú ochranu v krajine.

Poháňané vetrom

Európska investičná banka nechráni len životné prostredie. Pomáha tiež Bosne a Hercegovine pripraviť sa na zelenú transformáciu podporou jej cieľov v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov. Riaditeľstvo EIB Global, rozvojové rameno banky, podpísalo pôžičku vo výške 36 miliónov EUR so štátnou elektrárenskou spoločnosťou krajiny na výstavbu veterného parku s výkonom 50 MW na vysokej náhornej plošine pohoria Vlašić, v geografickom strede krajiny.

Cieľom veterného parku je posilniť dodávky energie v krajine a zvýšiť výrobu elektrickej energie z obnoviteľných zdrojov. Pohorie Vlašić, známe svojim tradičným ovčím syrom, bude už čoskoro domovom 18 veterných turbín. Očakáva sa, že ročná výroba elektrickej energie v rámci projektu bude predstavovať 115 GWh, čo postačí na zásobovanie 20 000 domácností elektrickou energiou a zníženie emisií CO₂ o 140 000 ton ročne, čo zodpovedá odstaveniu 33 000 automobilov z ciest za rovnaké obdobie.

Pôžička dopĺňa granty vo výške 21 miliónov EUR, ktoré poskytla Európska únia prostredníctvom Investičného rámca pre západný Balkán.

Na ceste

Rovnako ako spája rieka Neretva ľudí Hercegoviny, nová cesta prechádzajúca regiónom by mala spájať celú krajinu.

Táto cesta, dlhá 679 km, známa ako E73, sa tiahne od Budapešti až k chorvátskemu pobrežiu. Najväčšia časť z nej prechádza Bosnou a Hercegovinou. Diaľnica prepojí ľudí a podniky, zlepší čas prepravy a posilní hospodárske vzťahy. Znamená tiež skutočnú aj symbolickú cestu krajiny do Európskej únie.

S viac ako 148 mostami a 46 tunelmi je diaľnica E73 najväčším infraštruktúrnym projektom v krajine. Rok 2024 zaznamenal výrazný pokrok prerazením najdlhšieho tunela v krajine a otvorením 1 km mosta Hercegovina ponad rieku Neretva. Európska investičná banka zohrávala kľúčovú úlohu v tomto vývoji, pričom doteraz investovala do diaľnice E73 viac ako 1 miliardu EUR.

“ **Už sa dažd'a viac nebojíme.** ”

NA TRATI

Albánsko obnovuje s finančnou a technickou podporou EÚ svoje železnice a zároveň znižuje emisie

Vlaky medzi stredoalbánskym mestom Vorë a hranicami s Čiernou Horou jazdia priemernou rýchlosťou len 50 km za hodinu po trati, ktorá bola desiatky rokov zanedbávaná. Vláda v rámci stratégie udržateľného rastu krajiny investuje do modernizácie svojej železničnej siete, plánu, ktorým sa znížia emisie, zlepši bezpečnosť a skráti sa čas cestovania. Priemerná rýchlosť vlakov na trati sa viac ako zdvojnásobí, a to až na 120 km za hodinu.

V rámci hospodárskeho a investičného plánu Európskej komisie bude projekt využívať balík financovania EÚ pozostávajúci z pôžičky vo výške 100 miliónov EUR od Európskej investičnej banky, investičného grantu v hodnote 126 miliónov EUR z Investičného rámca pre západný Balkán a pôžičky v sume 98,75 miliónov EUR od Európskej banky pre obnovu a rozvoj.

Železničná trať Vorë-Hani i Hotit, ktorá je predĺžením hlavného stredomorského koridoru TEN-T, spája Tiranu s Podgoricou a ďalej s hlavnou európskou železničnou sieťou. Súčasťou plánu vlády je obnoviť 420 km tratí, ktoré sa z mesta Durrës rozvetvujú na sever a na východ. Albánska železničná infraštruktúra, vybudovaná najmä v rokoch 1947 až 1987, postupne upadala pre chýbajúce prostriedky a nedostatočnú údržbu. Táto situácia sa zhoršila v dôsledku ničivého zemetrasenia, ktoré zasiahlo krajinu v roku 2019.

Albánsko chce v priebehu nasledujúceho desaťročia zmodernizovať, prebudovať a elektrifikovať viac ako 75 % svojej železničnej siete.

“**Sú tu mnohí a všetci si vzájomne pomáhame.**”

„Európska investičná banka zostáva jedným z našich najdôležitejších partnerov pri realizácii niekoľkých strategických projektov týkajúcich sa cestnej a železničnej infraštruktúry,“ hovorí Belinda Ballukuová, podpredsedníčka albánskej vlády a ministerka pre infraštruktúru a energetiku.

Finančné rameno Európskej investičnej banky je jedným z najväčších financovateľov sektora v tomto regióne. K dnešnému dňu investovala do železníc na západnom Balkáne viac ako 1,9 miliardy EUR. Súbežne s financovaním vypracovali odborníci z poradenského programu JASPERS, ktorý financuje Európska komisia a Európska investičná banka, akčný plán na posilnenie kapacít na riadenie projektov železničnej infraštruktúry v Albánsku.

„Našou poradenskou podporou sa v železničnej spoločnosti vytvorilo priaznivé prostredie na zlepšenie ich zručností a pre návrat železnice na trať,“ povedal Jakubik Denis, manažér pre projekty z programu JASPERS.

„Malo by to mať pozitívny vplyv na krajinu, prispieť tiež k postupnej integrácii albánskych železníc do európskej železničnej siete a trhu, ako aj k prístupovému procesu krajiny do EÚ.“

VŠETCI SI VZÁJOMNE POMÁHAME

Obnova Ukrajiny sa zameriava na kúrenie, elektrickú energiu, vodu, nemocnice, ženy a školy

Matka Vadyma Chursina zomrela dlho pred vojnou. Jeho otec, Dmytro, bol jeho rodič a najlepší priateľ od jeho útlej mladosti. Títo dvaja sa ešte viac zblížili, keď zo svojho mesta v blízkosti južných ukrajinských hraníc utiekli po tom, ako ho obsadili ruskí vojaci. „Dnes už z nášho domu sotva niečo zostalo a v našom starom meste už nestojí jediná budova,“ hovorí Vadym, ktorý má 16 rokov. Posledné dva roky si otec a syn prenajímajú polovicu domu v Odese, v blízkosti Vadymovej novej školy. „Sme, ako to ľudia nazývajú, vysídlené osoby. Sú tu mnohí a všetci si vzájomne pomáhame.“

Vadym chodí do školy č. 41 v Odese, jednej z prvých škôl opravenej v rámci prvého plánu Európskej investičnej banky na obnovu Ukrajiny. Európska investičná banka pomáha s obnovou viac ako 300 škôl, škôlok, nemocníc a zariadení sociálneho bývania v približne 150 ukrajinských mestách. Zlepšila hospodárenie s elektrinou, plynom, vodou, sanitáciu a hospodárenie s tuhým odpadom vo viac ako tucte regiónov a dokončila viac než 100 projektov. Každý týždeň dostáva nové žiadosti o pomoc.

Naše kľúčové iniciatívy

- Skupina EIB vyplatila v priebehu posledných troch rokov viac ako 2 miliardy EUR na opravu miest a pokrytie nevyhnutných potrieb na Ukrajine. Banka požičala krajinám susediacim s Ukrajinou okolo 4 miliardy EUR na pomoc s bývaním, školami, lekárskou starostlivosťou a zamestnaním pre utečencov.
- Jedným z najnovších dostupných nástrojov financovania je Fond EÚ pre Ukrajinu, určený na rekonštrukciu mestských budov, obnovu verejných služieb a pomoc podnikateľom. Krajiny v Európskej únii sa zaviazali poskytnúť do tohto fondu viac ako 420 miliónov EUR.
- Európska investičná banka je partnerom v mechanizme financovania Európskej únie, ktorý sa nazýva Nástroj pre Ukrajinu, ktorý predstavuje program obnovy vo výške 50 miliárd EUR a potrvá do roku 2027. Banka použije viac ako 2 miliardy EUR z tohto fondu na energetiku, cesty, železnice, vodu, bývanie a vzdelávanie.
- Medzi dôležité projekty patrilo v roku 2024 rozšírenie európskeho tiesňového telefónneho čísla 112 na Ukrajinu na privolanie polície, sanitku alebo hasičov; podpora pre UNIT.City, prvý inovačný park na Ukrajine, ktorý sa venuje digitálnym zručnostiam a odbornej príprave, a pôžička vo výške 50 miliónov EUR na nové vozne metra v Kyjeve.
- V septembri 2024 navrhlo finančné rameno Európskej únie plán energetickej záchrany v hodnote 600 miliónov EUR na pomoc Ukrajine v súvislosti s blížiacou sa zimou, aby sa zabezpečilo, že podniky a domácnosti budú mať elektrinu a teplo. Budú postavené kryty na ochranu elektrických rozvodní pred bombardovaním.

KAPITÁL POMÁHA VECI REALIZOVAŤ

Európska investičná banka investuje kapitál do fondov s vplyvom, ktorých projekty prinášajú skutočnú zmenu, od logistiky v Južnej Afrike po elektrárne na mori vo Východnej Ázii

Každý deň prechádza hranice z Južnej Afriky do Mozambiku 1 000 nákladných áut smerujúcich do prístavu Maputo. Jazda k pobrežiu dlhá 100 km trvá zvyčajne až 12 hodín. Nákladné autá naložené komoditami ako je chróm, magnetit a citrusové plody potom strávia šesť až osem hodín len prekračovaním hranice a vybavovaním colných záležitostí. Niekoľko kilometrov pred začiatkom zápchy sa však nachádza nová cesta k alternatívnemu priechodu, ktorý prevádzkuje skupina The Logistics Group, juhoafrická spoločnosť podporovaná skupinou Európskej investičnej banky prostredníctvom jej investície vo výške takmer 75 miliónov dolárov do fondov spoločnosti Africa Infrastructure Investment Managers, správcu fondov so sídlom v Kapskom Meste. Vybavenie formalít trvá len 45 minút a tovar je preložený na vlaky, ktoré idú priamo do Maputa. „Nemusíte parkovať svoje vozidlo, nemusíte vystupovať a nemusíte si robiť hlavu s papiermi,“ vysvetľuje Anton Potgieter, generálny riaditeľ spoločnosti The Logistics Group. Popri úspore času pomáha aj zákazníkom ušetriť peniaze a znížiť ich emisie uhlíka.

S cieľom podporiť spoločnosti, ako je The Logistics Group, ktorých projekty prispievajú k plneniu politických cieľov Európskej únie v regiónoch, ako je južná Afrika, Európska investičná banka investuje do fondov s vplyvom, ktoré majú skúsenosti a odborné znalosti. „Ak chcete, aby sa veci na zemi pohli, potom je kapitál to, čo potrebujete,“ hovorí Gergely Horvath, manažér pre investície v Európskej investičnej banke. „Takto sa naozaj robia veci.“ Európska investičná banka spolupracuje so správcami investícií do infraštruktúry v Afrike od roku 2008. V roku 2024 investovala ďalších 30 miliónov EUR do fondov spoločnosti.

Vyrobené na Taiwane

Investovaním do cieľných fondov so skúsenými správcami môže Európska investičná banka ďalej pomáhať pri dosahovaní politických cieľov Európskej únie s partnermi po celom svete. Napríklad svojou investíciou vo výške 100 miliónov USD do fondu globálnych trhov II spoločnosti Copenhagen Infrastructure Partners banka pomáha rozvíjať odvetvie pobrežných veterných elektrární na vznikajúcich trhoch. Správca dánskeho fondu pobrežnej veternej elektrárne Changfang-Xidao, ktorá sa nachádza 11 km od západného pobrežia Taiwanu a bola dokončená v máji 2024, očakáva, že bude vyrábať takmer 600 MW elektrickej energie po svojom spustení do plnej prevádzky, vďaka čomu sa zvýši kapacita výroby pobrežnej veternej energie o 25 %.

“ Ak chcete, aby sa veci na zemi pohli, potom je kapitál to, čo potrebujete. ”

BUDÚCNOSŤ DIVERZITY

Lokálna banka v Mauritánii ponúka pôžičky, ktoré majú podnikateľkám a mladým ľuďom poskytnúť väčšiu šancu na podnikanie alebo získanie práce

Ked Cheikh Mohamed Elkarachi prevzal počas pandémie COVID-19 podnik svojho otca, jednou z prvých zmien, ktoré urobil, bolo, že sa zamerlal na pomoc ženám na pracovisku. „Chcel som zamestnať ženy, nemali sme však pre ne ani toalety,“ hovorí Elkarachi, generálny riaditeľ firmy Rim Foam, jedného z najväčších dodávateľov peny a matracov v Mauritánii. „Pridal som oddelené toalety, aby sa ženy cítili pohodlnejšie, keď tu pracujú, a začal som obsadzovať ženy do kľúčových pozícií, pretože mám pocit, že podniky v našej krajine potrebujú väčšiu rozmanitosť.“

Na pomoc s týmito vylepšeniami a rozšírením výroby si Elkarachi zobral v máji 2024 malý úver od miestnej Komerčnej a priemyselnej banky v Mauritánii. Táto banka dokázala podporiť Elkarachia a mnohých ďalších podnikateľov, pretože získala pôžičku v hodnote 20 miliónov EUR od Európskej investičnej banky, ktorá podpísala túto pôžičku vo februári 2024, aby ponúkla finančnú pomoc malým a stredne veľkým podnikom, najmä tým, ktoré zamestnávajú mladých ľudí a ženy v Mauritánii. Do konca roka 2024 poskytla Komerčná a priemyselná banka malé pôžičky v celkovej výške, ktorá tvorí polovicu financovania, ktoré získala od Európskej investičnej banky.

Odvaha investovať do nápadov

Hlavným cieľom tejto pôžičky od Európskej investičnej banky je podporiť zamestnanosť a povzbudiť viac ľudí, aby začali podnikáť. Hospodárstvo Mauritánie počas pandémie veľmi utrpelo a je veľmi potrebné investovať do rozvoja podnikania. Medzi podniky, ktorým Komerčná a priemyselná banka pomohla v roku 2024, patria Elkarachiova prevádzka na výrobu peny, súkromné lekárske kliniky, montážnici solárnych panelov, výrobcovia cestovín a spoločnosť predávajúca zariadenie na spracovanie ryže.

V Mauritánii je ekonomické začlenenie, najmä v prípade žien, nižšie v porovnaní s mnohými susednými krajinami ako Maroko a Senegal. Percento zapojenia žien do pracovného procesu je okolo 26 %. Podľa Svetovej banky sa táto úroveň za posledných niekoľko desaťročí nezmenila. Medzi mužmi je účasť na trhu práce takmer 60 %. Pomoc ženám so získaním pracovných miest výrazne podporí hrubý domáci produkt. Nezamestnanosť mladých v Mauritánii je tiež vysoká, okolo 24 %.

“**Mám pocit, že podniky v našej krajine potrebujú väčšiu rozmanitosť.**”

Aby získali podniky v Mauritánii podporu od Komerčnej a priemyselnej banky, musia preukázať, že sa pokúšajú o súlad s globálnou iniciatívou nazývanou Výzva 2X (dvojnásobná výzva). Výzva 2X bola spustená na hospodárskom stretnutí skupiny G7 v roku 2018 s cieľom pomôcť rozvojovým bankám investovať do žien. Najnovší cieľ Výzvy 2X je investovať v období rokov 2024 – 2027 aspoň 20 miliárd USD do pomoci ženám. „Mauritánia má obrovský potenciál pre udržateľný rast, najmä vďaka svojim bohatým prírodným zdrojom, rozvoju obnoviteľnej energie a výdatnému rybolovu,“ hovorí Marc-Antoine Coursaget, úverový analytik pre Západnú Afriku v Európskej investičnej banke. „Posilňovaním žien a mladých môžeme stavať na týchto silných stránkach a vytvárať odolnejšie hospodárstvo.“

8

ÚNIA KAPITÁLOVÝCH TRHOV

“ Pokračujeme v našej priekopníckej ceste, aby sme ukázali potenciál technológie distribuovanej účtovnej knihy pri posilňovaní transparentnosti, efektívnosti a bezpečnosti na kapitálových trhoch. V novembri sme v úzkej spolupráci s významnými účastníkmi trhu dokončili štyri digitálne transakcie – tri emisie dlhopisov a jednu investíciu do dlhopisov. Ide o dôležitý krok v testovaní a urýchľovaní digitálnych riešení a podpore ich integrácie do európskeho finančného ekosystému. ”

Marco Zimmermann, riaditeľ oddelenia treasury a kapitálových trhov, Riaditeľstvo pre financie EIB

PLATFORMY PRE KAPITÁL

Únia kapitálových trhov bude podporovať sekuritizáciu a trhy s rizikovým kapitálom na zvýšenie investícií do reálnej ekonomiky. Niektorí európski priekopníci už ukazujú, ako by to mohlo fungovať

Ked IPM Rubi, spoločnosť so strednou trhovou kapitalizáciou so sídlom vo Vitoria-Gasteiz, potrebovala zmodernizovať svoje výrobné linky na lisovanie kovov, požiadala o financovanie banku Banco Santander. Pôžička v sume 4 milióny EUR od španielskej banky pomohla IPM Rubi zmodernizovať závody v regióne Galícia a Álava, čo vyneslo spoločnosti v októbri 2024 cenu za udržateľnosť za zníženie spotreby energie a tým emisií na polovicu. Modernizácia tiež zabezpečila, že spoločnosť IPM Rubi, ktorá zamestnáva 400 osôb, môže držať krok s vývojom v automobilovom priemysle a udržať si svojich dvoch najväčších klientov, Mercedes Benz a Stellantis, ktorí vlastnia stajňu automobiliek ako Fiat, Opel a Peugeot.

„Pre nás je to významné a zásadné. Bez tohto projektu by sme nemohli prežiť,“ hovorí generálny riaditeľ Ricardo Romo. „A nemohli by sme to urobiť bez financovania.“

Zmodernizované výrobné linky sú pre osobné vozidlá. Romo však očakáva, že bude čoskoro musieť uskutočniť podobné zlepšenia na svojich linkách pre nákladné vozidlá. „Dúfame, že budeme môcť banku požiadať o ďalšie financovanie,“ hovorí, „aby sme udržali krok s elektrifikáciou automobilového priemyslu.“

“**Bez tohto projektu by sme nemohli prežiť.**”

Tu sa stretávajú skrutky a matice podniku na lisovanie kovov IPM Rub s obratom 128 miliónov EUR s tajomným a nehmotným svetom finančnej sekuritizácie. Banco Santander zbalí pôžičky, ako je tá pre IPM Rubi, do cenných papierov, predá ich investorom a na oplátku používa výnosy na nové pôžičky, ako je tá, ktorú si plánuje vziať IPM Rubi na svoju linku pre nákladné vozidlá. Sekuritizácia je obrovský, likvidný trh v Spojených štátoch a Ázii. A Európa sa to snaží dohoniť, aby bolo viac financií pre podniky, ako je IPM Rubi, ktoré sú dôležité pre reálnu ekonomiku. Európska investičná banka investuje do sekuritizačných transakcií európskych bánk a rozvojových inovatívnych sekuritizačných štruktúr, o ktorých sa nazdáva, že budú viesť k väčšiemu trhu v rámci jej podpory jednotného trhu s kapitálom po celom kontinente, známom ako únia kapitálových trhov.

Efektívne financovanie pre malé a stredné podniky

V porovnaní so Spojenými štátmi a Áziou rast sekuritizácie v Európe do istej miery spomalila prísna regulácia – najmä v časti trhu sekuritizačných operácií s vyšším ratingom a nižšími výnosmi. Aby sme tomu zabránili, skupina EIB podporuje inovatívne banky veľkými investíciami do transakcií sekuritizácie, ktoré vytvárajú likvidnejší trh.

Je to súčasťou plánu finančného ramena Európskej únie na podporu únie kapitálových trhov. Zároveň uvoľňuje financovanie pre malé a stredné podniky (MSP) v rôznych sektoroch vrátane kľúčových oblastí, ako je zmena klímy a inovácie. „Zvyšujeme našu účasť na sekuritizačnom trhu,“ hovorí Manuel Conthe, úverový analytik v Európskej investičnej banke. „Je to efektívny spôsob financovania pôžičiek pre MSP.“

Preto skupina EIB spolupracovala s Banco Santander na investícii v hodnote 530 miliónov EUR do sekuritizačnej operácie podpísanej v máji 2024. Európska investičná banka investovala 440 miliónov EUR do tranží cenných papierov s vysokým ratingom, ktoré vychádzali z portfólia pôžičiek banky Santander pre

“ **Investície a úsilie skupiny EIB musíme strategicky dostať na miesta, kde nás trh a originátori najviac potrebujú.** ”

svojich klientov, pričom 60 miliónov EUR bolo pridelených na tranže neinvestičného stupňa. Na oplátku banka Santander súhlasila s poskytnutím dvojnásobnej sumy do nových pôžičiek pre španielske MSP a spoločnosti so strednou trhovou kapitalizáciou, ktoré sú nevyhnutné pre hospodárstvo krajiny a zohrávajú významnú úlohu pri podpore zamestnanosti a rastu. „Predajom týchto dlhopisov uvoľňujeme kapacity pre ďalšie pôžičky pre zákazníkov,“ hovorí Koldo Oleaga Gascue, vedúci pre mobilizáciu aktív v banke Santander v Madride. „Recyklujeme kapitál a zvyšujeme podporu, ktorú poskytujeme komunitám a našim zákazníkom.“

Vyplnenie medzery na sekuritizačnom trhu

Európsky sekuritizačný trh od polovice minulého desaťročia rastie. Ten sa však väčšinou obmedzuje na tranže akéhokoľvek obchodu, ktorý nesie nižšie riziko. Nadradené tranže, pri ktorých sú riziko a následne výnos nižšie, predstavujú najväčšiu časť najviac sekuritizovaných štruktúr – často takmer 80 %, ako je tomu v sekuritizačných operáciách banky Santander. Znamená to, že banky ako Santander musia umiestniť na trh značné množstvo tranže tohto druhu.

A tu zohráva hlavnú úlohu investícia skupiny EIB. „Kúpou dôležitej časti nadradenej tranže uľahčuje skupina EIB umiestnenie celej štruktúry veľmi veľkých transakcií na trhu,“ hovorí Bálint Kónya, analytik pre štruktúrované financovanie v Európskom investičnom fonde.

Európsky investičný fond je dcérskou spoločnosťou Európskej investičnej banky, ktorý sa zameriava na MSP. Napriek tomu, že jeho investícia do sekuritizačnej transakcie banky Santander bola oveľa nižšia – na úrovni 30 miliónov EUR – jeho odborné znalosti v oblasti syntetických cenných papierov zohrávajú kľúčovú úlohu v štruktúrovaní, rokovaní a uskutočňovaní sekuritizačných operácií pre Európsky investičný fond aj banku. Príspevok Európskeho investičného fondu, na základe ktorého sa banka Santander zaviazala poskytnúť portfólio nových pôžičiek v hodnote 60 miliónov EUR poskytnutých MSP a malým spoločnostiam so strednou trhovou kapitalizáciou, zahŕňal aj záväzok, že 30 % nových pôžičiek by sa malo zamerať na udržateľné investície a 20 % by malo slúžiť na „financovanie rodovej rovnováhy“, ako sú spoločnosti riadené podnikateľkami.

Karen Huertasová, senior investičná manažérka v Európskom investičnom fonde, verí, že tieto obchody dokazujú hodnotu skupiny EIB v únii kapitálových trhov. „Účasť skupiny EIB na týchto obchodoch ukazuje, že sekuritizačné transakcie sú ekonomicky efektívne a účinne umiestnené na trhu, pričom stále prispievame k rastu európskeho hospodárstva,“ hovorí Huertasová. „Investície a úsilie skupiny EIB musíme strategicky dostať na miesta, kde nás trh a originátori najviac potrebujú.“

Narodený a vychovaný v Európskej únii

Európske spoločnosti majú tendenciu byť viac závislé od financovania bankami ako ich náprotivky v Spojených štátoch a Ázii, kde je väčší trh s rizikovým kapitálom. Preto európske startupy často kupujú investori z USA. Európskym kapitálovým trhom tiež chýba hĺbka amerických trhov, pretože sú národné a tak sú z hľadiska rozsahu relatívne obmedzené.

Najnovšie úsilie o vytvorenie únie kapitálových trhov sa začalo iniciatívou Európskej komisie v roku 2020. Na samite eurozóny v Bruseli v marci 2023 vyzvali lídri vlád EÚ „na zintenzívnenie spoločného úsilia, do ktorého by sa zapojili tvorcovia politik a účastníci trhu v celej únii, s cieľom dosiahnuť pokrok v oblasti únie kapitálových trhov.“ V októbri 2024 ministri financií EÚ privítali návrhy Európskej investičnej banky prehĺbiť úniu kapitálových trhov.

Prezidentka Nadia Calviňová hovorila o niekoľkých spôsoboch, akými by mohla Európska investičná banka zabezpečiť niektoré stavebné prvky pre úniu kapitálových trhov, aby „nápad, ktoré sa zrodia v Európskej únii, zostali v Európskej únii.“ Jedným z týchto nápadov je sekuritizačná platforma, ktorá by umožňovala viac štandardizované dohody, čím by sa zapojili menšie banky a uvoľnil by sa ich kapitál na úvery pre MSP.

Časovo náročné

Štandardizácia sa stáva dôležitou, pretože sekuritizačné operácie na mieru sú komplikované a časovo náročné na zostavenie.

V júli podpísala Európska investičná banka dohodu s BPCE, veľkou francúzskou bankovou skupinou. Európska investičná banka a Európsky investičný fond kúpili prioritné dlhopisy – banka investovala 750 miliónov EUR a fond investoval 50 miliónov EUR. Skupina BPCE na oplátku súhlasila, že do troch rokov poskytne v nových pôžičkách dvojnásobok tejto sumy. Nové pôžičky budú prvýkrát vo Francúzsku poskytnuté Európskou investičnou bankou malým spoločnostiam v sektore inovácií vrátane zdravotníckych technológií. „To je niečo, čomu sa chceme rozhodne viac venovať,“ hovorí Nicolas Mardam-Bey, úverový analytik Európskej investičnej banky, ktorý pracoval na tejto zmluve. „Únia kapitálových trhov by mala uvoľniť reguláciu, aby umožnila väčšie množstvo emisií.“

“Rozsah operácií Európskej investičnej banky umožňuje ekonomickú efektívnosť.”

Kým začne únia kapitálových trhov fungovať, samotná účasť Európskej investičnej banky uľahčuje dohody, ktoré by sa inak vôbec neuzavreli. „Rozsah operácií Európskej investičnej banky umožňuje ekonomickú efektívnosť,“ hovorí Jean-Philippe Foeillet, hlavný odborník v investičnej bankovej jednotke Natixis skupiny

BPCE. „Tieto transakcie sú náročné na zdroje, čas a informačné technológie, takže využívajú úspory z rozsahu, vďaka ktorým je ich riadenie viac životaschopné.“

Vzhľadom na veľkosť dohody s Európskou investičnou bankou Foeillet vie, že bude môcť do rovnakej štruktúry zapojiť ďalších investorov.

Štruktúry, ktoré by mohli byť platformami

Štruktúra vypracovaná pre zmluvu so skupinou BPCE je dokonca zložitejšia než typická sekuritizácia – a inovatívnejšia.

Väčšina sekuritizačných operácií predstavuje súbor podkladových pôžičiek poskytnutých v priebehu určitého časového obdobia. Zmluva s BPCE umožňuje francúzskej banke pravidelne nahrádzať podkladové pôžičky novými pôžičkami. Banka by mohla efektívne zachovávať rovnakú štruktúru a pokračovať vo fungovaní desaťročia, dlho po splatení prvých podkladových pôžičiek. Približuje sa to k takému typu sekuritizačnej platformy, ktorý by mohla Európska investičná banka zriadiť v rámci svojej podpory únie kapitálových trhov, hovorí Jesper Skoglund, manažér pre štruktúrované financovanie v Európskom investičnom fonde, ktorý pracoval na zmluve s BPCE. „Chceme pokračovať v zavádzaní takýchto sekuritizačných nástrojov a podporovať tak nové úvery,“ vraví. „Vytvorí sa tak aktívnejší sekuritizačný trh v Európe a podporí sa poskytovanie úverov pre reálnu ekonomiku.“

Šampióni v technológiách

Európsky investičný fond stojí aj za ďalšou iniciatívou únie kapitálových trhov zo skupiny Európskej investičnej banky, ktorá je vlastne samostatnou investičnou platformou.

Cieľom iniciatívy Európski šampióni v oblasti technológií je vyplniť medzeru na trhu s rizikovým kapitálom v Európe, mobilizujúc verejné aj súkromné zdroje. Je to preto, že väčšina európskych spoločností v oblasti špičkových technológií je financovaných zahraničnými investormi. Len malú časť financujú európski investori a takmer žiadne financovanie nepochádza z kapitálových trhov.

Európsky investičný fond predstavuje veľkú časť toho, čo je v Európe rizikový kapitál, pričom investuje do fondov, ktoré následne investujú do startupov a rozširujúcich sa podnikov. Podobne bude fungovať aj iniciatíva šampióni v oblasti technológií 2.0 – bude sa však zameriavať aj na mobilizáciu veľkých zdrojov, napríklad z európskych dôchodkových fondov a poisťovacích spoločností, ktoré sa dostanú k šampiónom v oblasti technológií prostredníctvom investičného nástroja. Takíto investori bežne nepovažujú rizikový kapitál za taký, ktorý vždy stojí za čas a zdroje, ktoré sú potrebné na relatívne malé investície rizikového kapitálu. Iniciatíva šampióni v oblasti technológií 2.0 im umožní uskutočniť väčšiu investíciu pomocou nástroja, ktorý im poskytne súčasne prístup k diverzifikovanému portfóliu európskeho rizikového kapitálu. „Keď sa začnú investori oboznamovať s triedou aktív, budú mať väčšiu chuť venovať užitočné zdroje,“ hovorí Adrian Zambrano, odborník na štruktúrovanie v Európskom investičnom fonde.

Európsky trh s rizikovým kapitálom získa dvojité podporu z iniciatívy šampióni v oblasti technológií. Po prvé, investori, ako sú dôchodkové fondy, vstúpia na trh a zainvestujú do platformy šampióni v oblasti technológií. Po druhé, následné zvýšenie investícií do fondov rizikového kapitálu umožní, že viac z týchto finančných prostriedkov dosiahne svoje ciele v oblasti získavania finančných zdrojov, čím sa zvýši financovanie dostupné pre startupy a rozširujúce sa podniky. „Pokúšame sa otvoriť prístup k tejto triede aktív pre európskych investorov,“ hovorí Zambrano. „Aj keď je to veľmi náročné, očakávame, že pôjde o prelomové riešenie.“

Na začiatok do fondu investovalo šesť členských štátov EÚ a Európska investičná banka 3,7 miliardy EUR. Otvorenie fondu súkromným investorom sa očakáva v roku 2025.

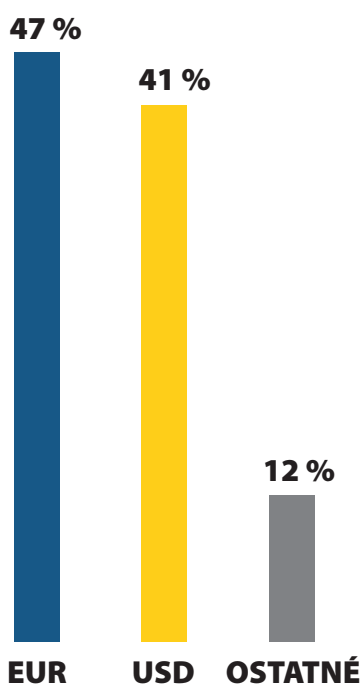
“**Očakávame, že pôjde o prelomové riešenie.**”

ODKIAĽ POCHÁDZAJÚ FINANČNÉ ZDROJE

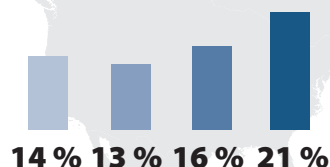
Európska investičná banka, jedna z najväčších mnohostranných finančných inštitúcií a poskytovateľov financovania opatrení v oblasti klímy na svete, sa zaviazala financovať projekty, ktoré stimulujú hospodársky rast, podporujú opatrenia v oblasti zmeny klímy a podnecujú sociálny pokrok v celej Európe a vo svete. Na dosiahnutie týchto ambícií a splnenie svojich úverových cieľov získava Európska investičná banka dlhodobé finančné prostriedky emitovaním dlhopisov na medzinárodných kapitálových trhoch. Tieto dlhopisy priťahujú investorov z celého sveta.

V roku 2024 sme získali 63,4 miliardy EUR emitovaním dlhopisov vrátane 18,3 miliardy EUR v zelených a trvalo udržateľných formátoch v 13 menách. Hoci sa banka zameriavala na euro a americký dolár, v záujme diverzifikácie zdrojov financovania emitovala dlhopisy aj v iných menách, ako je austrálsky dolár, švajčiarsky frank, egyptská libra, libra šterlingov, hongkongský dolár, indická rupia, mexické peso, nórska koruna, poľský zlotý, švédsko koruna a juhoafrický rand.

EMISIA PODĽA MENY

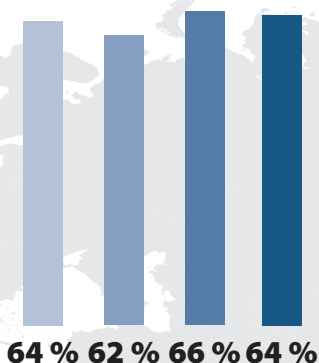
SEVERNÁ A JUŽNÁ AMERIKA

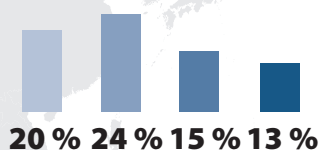
Investori v prípade týchto emisií zostávajú prevažne európski a predstavujú približne dve tretiny celkových investícií. Zvyšnú tretinu tvoria investori z Ázie, Severnej a Južnej Ameriky, Blízkeho východu a Afriky, čo poukazuje na globálnu príťažlivosť Európskej investičnej banky

Európska investičná banka ako líder v inováciách na kapitálovom trhu stojí na čele udržateľného financovania a digitálnej transformácie. V roku 2024 sme prekonalí sumu 100 miliárd EUR v emitovaní zelených dlhopisov a dlhopisov v oblasti udržateľného rozvoja od vydania prvého zeleného dlhopisu v roku 2007. Tieto dlhopisy sú určené na financovanie environmentálnych a sociálnych projektov. Naše najnovšie priekopnícke snahy sa rozšírili na emitovanie niekoľkých digitálnych dlhopisov. V roku 2024 sme posilnili svoje vedúce postavenie v oblasti digitálnych inovácií účasťou na prieskumnej práci Eurosystemu s novými technológiami pre veľkoobchodné zúčtovanie peňazí centrálnych bánk.

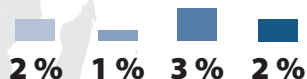
EURÓPA

ÁZIA

BLÍZKY VÝCHOD A AFRIKA

■ 2021 ■ 2022 ■ 2023 ■ 2024

SPRÁVA A RIADENIE

EIB je orgán EÚ, ktorý sa zodpovedá členským štátom, a banka, ktorá sa riadi najlepšimi platnými bankovými postupmi v rozhodovaní, riadení a kontrole.

Rada guvernérov sa skladá z ministrov vlád z každého z 27 členských štátov EÚ. Zvyčajne ide o ministrov financií. Guvernéri stanovujú usmernenia týkajúce sa úverovej politiky banky a raz ročne schvaľujú účtovnú závierku. Rozhodujú o zvyšovaní kapitálu a o účasti banky na finančných operáciách mimo Európskej únie. Taktiež menujú správnu radu, predstavenstvo a výbor audítorov.

Správna rada rozhoduje o pôžičkách, výpožičných programoch a iných finančných záležitostiach. Zasadá raz mesačne s cieľom zabezpečiť správu banky v súlade so zmluvami EÚ a všeobecnými smernicami ustanovenými radou guvernérov. Tvorí ju 28 členov, pričom každý členský štát nominuje jedného člena a jedného člena menuje Európska komisia. Určených je aj 31 náhradníkov. V záujme rozšírenia odbornosti správnej rady sa kooptujú šiesti odborníci, ktorí sa zúčastňujú na zasadnutiach rady ako nehlasujúci poradcovia. Rozhodnutia sa prijímajú väčšinou, ktorú predstavuje najmenej 50 % kapitálu upísaného členskými štátmi a jedna tretina členov rady oprávnených hlasovať, pokiaľ nie je v štatúte stanovené inak. Rade predsedá prezident, ktorý nemá právo hlasovať.

Predstavenstvo je rezidentný, rozhodujúci orgán banky. Dohliada na bežný chod banky, pripravuje rozhodnutia pre správnu radu a kontroluje ich vykonávanie. Zasadá raz týždenne. Predstavenstvo pracuje pod vedením prezidenta a pod dohľadom správnej rady. Ďalší ôsmi členovia predstavenstva sú viceprezidenti EIB. Členovia sú menovaní na obnoviteľné obdobie šiestich rokov a zodpovedajú sa výhradne banke.

Banka má nezávislý výbor audítorov zodpovedajúci sa priamo rade guvernérov. Zodpovedá za audit účtov EIB a skupiny EIB, za ročné overenie, či sa činnosti EIB vykonávajú – a či sú jej účtovné knihy vedené – riadne, a za overovanie toho, či sú činnosti banky v súlade s najlepšou bankovou praxou. Výročná správa výboru audítorov za finančný rok sa predkladá rade guvernérov spolu s reakciou predstavenstva. Výbor audítorov sa skladá zo šiestich členov menovaných na neobnoviteľné funkčné obdobie šiestich po sebe idúcich účtovných rokov. Okrem toho môže rada guvernérov vymenovať troch pozorovateľov, ktorí budú výboru pomáhať pri plnení konkrétnych úloh.

HLAVNÉ ÚDAJE Z OPERAČNÉHO PLÁNU SKUPINY NA ROKY 2025 – 2027

- **Rast a konkurencieschopnosť podnikov**
- **Investície do rizikového dlhu s vyšším rizikom**
- **Výskum a vývoj v oblasti prelomových technológií**
- **Obnoviteľná energia a udržateľná infraštruktúra**
- **Bezpečnosť a obrana**

Podľa očakávania sa bude v období rokov 2025 až 2027 zameriavať pozornosť na rozsiahle technologické zmeny, zvyšujúce sa náklady spojené so zmenou klímy a dopyt po vyšších investíciách do obrany, bývania a globálnych potrieb.

Predpokladáme, že celková suma podpísaných zmlúv sa v roku 2025 zvýši na približne 95 miliárd EUR.

Financovanie opatrení v oblasti zmeny klímy a environmentálnej udržateľnosti zo strany banky bude v roku 2025 naďalej prevyšovať 50 %. Zintenzívime podporu pre rast a konkurencieschopnosť podnikov a zároveň budeme investovať viac prostriedkov do kapitálu s vyšším rizikom a projektov rizikového dlhu.

Našou prácou budeme v Európe v roku 2025 podporovať sektory, ako je obnoviteľná energia a udržateľná infraštruktúra, energetické siete a spojovacie vedenia, výroba lepších áut, ekologickejši vodík a uskladňovanie energie a znižovanie emisií uhlíka v ťažkom priemysle.

Budeme podporovať nový program Strategické technológie pre Európu s cieľom zvýšiť financovanie výskumu, digitalizácie a technológií. Posilníme investície do nových technológií, ako je kvantová výpočtová technika, umelá inteligencia, biotechnológie a zdravotnícke vedy.

Skupina EIB zintenzívni pomoc poskytovanú bezpečnostnému a obrannému priemyslu. Partnerské dohody už boli podpísané s inovačným fondom NATO a s Európskou obrannou agentúrou.

Rozšírime finančnú a poradenskú podporu pre cenovo dostupné bývanie, najmä pre mladšie generácie. Budeme klásť väčší dôraz na tri oblasti: výskum pre nové stavebné technológie, energetická efektívnosť starších bytov a nová výstavba cenovo dostupného bývania.

Očakávame, že v roku 2025 ponúkneme nové iniciatívy pre silnejšiu úniu kapitálových trhov. Predložíme návrhy pre silnejší trh so zelenými a digitálnymi dlhopismi, aby sme pomohli európskym spoločnostiam získať viac verejných aj súkromných financií. Európsky investičný fond bude zohrávať kľúčovú úlohu pri riadení sektora rizikového kapitálu.

Riaditeľstvo EIB Global sa zameria na sektory, ako je zásobovanie vodou, malé podniky a energetická efektívnosť. Budeme pokračovať v podpore Ukrajiny a rozširovania Európskej únie na východ. Stredomorie a subsaharská Afrika zostanú hlavnými destináciami našej globálnej práce.

Napokon bude skupina EIB pokračovať v zjednodušovaní procesov, aby ponúkala rýchlejšiu finančnú a poradenskú podporu pre európsku konkurencieschopnosť. Predložíme ambiciózne návrhy na zjednodušenie mandátov financovania, znížime požiadavky na vykazovanie a obmedzíme administratívnu záťaž.

Hlavné priority Európskej investičnej banky
Zistite viac **tu**

PRIORITY PRE PROSPERITU

Európska
investičná banka | Skupina